

Modern Warfare Methods: Opportunities and Challenges for the Axis of Resistance in Confronting the Zionist Regime

Salar Norouzi¹ | Behzad Ghasemi²

1.Ph.D. Student in Regional Studies, Faculty and Research Institute of International Studies, Imam Hossein Comprehensive University, Tehran, Iran.

2.Associate Professor of History of the Islamic Revolution, Department of Resistance Geopolitics, Faculty of International Studies, Imam Hossein Comprehensive University, Tehran, Iran.

Abstract

Developments in new technologies, including artificial intelligence and cyber warfare, have complicated the nature of war and created new challenges and opportunities for the Axis of Resistance. Modern warfare methods, such as technology-driven warfare, asymmetric warfare, and hybrid warfare, have brought about a fundamental transformation in the structure of modern conflicts. In this context, the recent one-year war between the Zionist regime and the Axis of Resistance has been examined from the perspective of both sides. Accordingly, the present article, utilizing cognitive warfare theory and thematic analysis, seeks to answer the question of how the use of new warfare methods—such as drones, laser weapons, and guided missiles as the most advanced operational tools—can act as a cognitive factor in shaping the perceptual framework of war audiences. The research hypothesis is based on the premise that, according to cognitive warfare theory and considering the fact that modern wars have shifted from an operational focus to an effects-based focus, the set of operations and their consequences on the cognitive system of audiences will lead to cognitive superiority and ultimately to prevailing over the enemy.

Keywords: Cognitive Warfare, Modern Warfare Methods, Zionist Regime, Axis of Resistance

شیوهای نوین جنگ:

فرصت‌ها و چالش‌های محور مقاومت در رؤیایی با رژیم صهیونیستی

سالار نوروزی^۱ | بهزاد قاسمی^۲

۱۲

سال هفتم

بهار و تابستان ۱۴۰۴

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۴/۰۱/۱۸

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۵/۰۶

صص: ۳۰۴-۲۶۵

شاپا چاپی: ۶۳۲۸-۲۵۳۸

الکترونیکی: ۱۶۵۵-۲۷۱۷

DOR: 20.1001.1.25386328.1404.7.12.10.4

چکیده

تحولات فناوری‌های نوین، از جمله هوش مصنوعی و جنگ سایبری، موجب پیچیده‌تر شدن ماهیت جنگ شده و چالش‌ها و فرصت‌های تازه‌ای را برای محور مقاومت پدید آورده است. شیوه‌های نوین جنگ، مانند جنگ‌های فناوری محور، جنگ‌های نامتقارن و جنگ‌های ترکیبی، زمینه‌ساز تحولی بنیادین در ساختار جنگ‌های مدرن شده‌اند. در همین راستا، جنگ یک‌ساله اخیر میان رژیم صهیونیستی و محور مقاومت، از منظر هر دو طرف مورد بررسی قرار گرفته است. بر این اساس، مقاله حاضر با بهره‌گیری از نظریه جنگ شناختی و روش تحلیل مضمون، در پی پاسخ‌گویی به این پرسش است که چگونه بهره‌گیری از روش‌های نوین جنگی، نظیر پهپادها، سلاح‌های لیزری و موشک‌های هدایت‌شونده، به‌عنوان پیشرفته‌ترین ابزارهای عملیاتی، می‌تواند به‌عنوان یک عامل شناختی در شکل‌دهی به نظام ادراکی مخاطبان جنگ ایفای نقش کند. فرضیه تحقیق بر این مبنا استوار است که با توجه به نظریه جنگ شناختی و با در نظر گرفتن این واقعیت که جنگ‌های نوین از محور عملیات به سمت محور تأثیر حرکت کرده‌اند، مجموعه عملیات‌ها و پیامدهای آن‌ها بر نظام شناختی مخاطبان، منجر به ایجاد برتری شناختی و در نهایت غلبه بر دشمن خواهد شد.

کلیدواژه‌ها: جنگ شناختی، روش‌های نوین جنگی، رژیم صهیونیستی، محور مقاومت.

۱. نورسنده مسئول: دانشجوی دکتری مطالعات منطقه‌ای، دانشکده و پژوهشکده مطالعات بین‌الملل، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران.

Email:salarnoruzi069@gmail.com

۲. دانشیار تاریخ انقلاب اسلامی، گروه ژئوپلیتیک محور مقاومت، دانشکده مطالعات بین‌الملل، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران.

مقدمه و بیان مسئله

دنیای امروز شاهد تحولات شگرفی در عرصه جنگ و نبرد است. فناوری‌های نوین، ماهیت جنگ را به طور بنیادینی تغییر داده و آن را پیچیده‌تر و چندوجهی‌تر کرده است. این تغییرات، چالش‌های جدیدی را برای نیروهای نظامی و تصمیم‌گیران سیاسی ایجاد کرده است. ویژگی‌های اصلی شیوه‌های نوین جنگ که در ادامه به آن‌ها اشاره می‌شود، باعث تغییر نبردها در دنیا امروز شده است. جنگ‌های تکنولوژی محور که به معنای استفاده گسترده از فناوری‌های پیشرفته مانند هوش مصنوعی، پهپادها، سلاح‌های لیزری، جنگ الکترونیک و سایبری است، نقش محوری در جنگ‌های مدرن ایفا می‌کند. سرعت و دقت بالا به معنای تصمیم‌گیری‌ها باید بسیار سریع و دقیق باشند و سیستم‌های تسلیحاتی قادر به هدف‌گیری و انهدام اهداف با دقت بسیار بالا هستند. جنگ نامتقارن که به معنایی گروه‌های غیرنظامی و شبه‌نظامی با استفاده از تاکتیک‌های نامتقارن و سلاح‌های ارزان‌قیمت است، می‌تواند به نیروهای نظامی قدرتمند آسیب جدی وارد کنند. اهمیت فضای سایبری و به تبع جنگ سایبری به عنوان یک میدان جدید نبرد مطرح شده است و حملات سایبری می‌توانند زیرساخت‌های حیاتی یک کشور را مختل کنند. جنگ ترکیبی به معنای ترکیبی از روش‌های نظامی، سیاسی، اقتصادی و اطلاعاتی هستند اشاره دارد. با توجه به تحولات اخیر در خاورمیانه و تحرکات فزاینده رژیم صهیونیستی در جهت تقویت نفوذ خود در منطقه، محور مقاومت با چالش‌ها و فرصت‌های جدیدی در مواجهه با این کشور روبرو شده است. شیوه‌های نوین جنگ، به‌ویژه با توجه به پیشرفت‌های فناوری و استراتژیک، می‌تواند تأثیرگذاری جدی بر نحوه تعاملات و عملیات نظامی در این منطقه داشته باشد. این مقاله به بررسی این شیوه‌ها و تأثیرات آن‌ها بر محور مقاومت خواهد پرداخت.

از سمتی دیگر، جنگ شناختی به عنوان یک رویکرد نوین در عرصه جنگ، به تأثیرگذاری بر ادراکات، افکار و رفتارهای فردی و جمعی پرداخته و به یکی از ابزارهای کلیدی در درگیری‌های مدرن تبدیل شده است. این نوع جنگ به‌ویژه در دوران کنونی که فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی به سرعت در حال پیشرفت هستند، اهمیت بیشتری پیدا کرده است. جنگ شناختی به عنوان یک عنصر کلیدی در جنگ‌های مدرن، تأثیر عمیقی بر روی ادراکات و رفتارها دارد. با توجه به پیشرفت‌های

فناوری و تغییرات در عرصه رسانه‌ها، اهمیت این نوع جنگ روزه‌روز افزایش می‌یابد. کشورها و گروه‌ها باید به توسعه استراتژی‌های مؤثر در زمینه جنگ شناختی توجه ویژه‌ای داشته باشند تا بتوانند در برابر تهدیدات جدید و پیچیده مقاومت کنند. در این راستا، پیدا کردن راهکارهایی برای مواجهه با تهدیدات جدید رژیم صهیونیستی از یک سو و شناسایی فرصت‌های موجود برای ارتقای توانمندی‌های دفاعی و تهاجمی محور مقاومت از سوی دیگر، چه در حوزه فیزیکی - نظامی و چه در حوزه شناختی، مسئله‌ای حیاتی است.

بنابراین، این مقاله تلاش می‌کند تا با تحلیل دقیق چالش‌ها و فرصت‌های موجود، چارچوبی برای مقابله بهتر با رژیم صهیونیستی و دستیابی به موفقیت‌های بیشتر برای محور مقاومت ارائه دهد. با توجه به آنچه که گفته شد سؤال مقاله این است که آیا استفاده از روش‌های نوین جنگ (پهادها، سلاح‌های لیزری، موشک‌های هدایت‌شونده) می‌توانند به‌عنوان پراسازنده نظام شناختی مخاطبان یک جنگ عمل کنند؟ فرضیه مقاله نیز این است که استفاده از این روش‌ها در حوزه عملیاتی باعث ایجاد تصویری در سطح عملیاتی - تاکتیکی و به‌مرور باعث ایجاد تصویرهای پیروزی در سطح استراتژیک می‌شود.

اهمیت و ضرورت پژوهش

در دنیای معاصر، تحولات فناوری و تغییرات راهبردی، ماهیت جنگ و منازعات بین‌المللی را به‌طور بنیادین دگرگون کرده است. ظهور شیوه‌های نوین جنگی، به‌ویژه جنگ‌های تکنولوژی‌محور، جنگ سایبری، جنگ شناختی و جنگ ترکیبی، ساختارهای امنیتی و نظامی را به چالش کشیده و بازیگران دولتی و غیردولتی را در برابر فرصت‌ها و تهدیدهای جدیدی قرار داده است. در این میان، محور مقاومت و رژیم صهیونیستی به‌عنوان دو بازیگر اصلی در منطقه خاورمیانه، بیش‌ازپیش تحت تأثیر این تحولات قرار گرفته‌اند.

از یک سو، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین نظامی نظیر پهادها، موشک‌های هدایت‌شونده و سامانه‌های جنگ الکترونیک، امکان تغییر موازنه قدرت در منازعات نامتقارن را فراهم آورده است. این فناوری‌ها به گروه‌های غیردولتی و بازیگران منطقه‌ای این امکان را داده‌اند که در برابر ارتش‌های کلاسیک و مجهز، تاکتیک‌های جدیدی را به کار گیرند و هزینه‌های جنگ را برای

طرف مقابل افزایش دهند. از سوی دیگر، جنگ شناختی به عنوان یکی از مهم‌ترین ابعاد جنگ‌های مدرن، نقش کلیدی در تأثیرگذاری بر افکار عمومی، نظام تصمیم‌گیری و انسجام اجتماعی ایفا می‌کند. کنترل روایت‌های رسانه‌ای، مهندسی افکار و عملیات روانی، به یکی از مهم‌ترین ابزارهای راهبردی در منازعات معاصر تبدیل شده است.

در چنین شرایطی، پژوهش حاضر تلاش دارد تا ضمن بررسی ابعاد مختلف شیوه‌های نوین جنگ، تأثیر این ابزارها بر نظام شناختی مخاطبان و بازیگران جنگ را تحلیل کند. درک این پدیده نه تنها به فهم عمیق‌تری از ماهیت جنگ‌های آینده کمک می‌کند، بلکه می‌تواند مبنایی برای تدوین راهبردهای کارآمدتر در مقابله با تهدیدات پیش‌رو باشد. علاوه بر این، شناخت دقیق فرصت‌ها و چالش‌های ناشی از فناوری‌های نوین در محیط‌های جنگی، امکان بهره‌برداری مؤثر از ظرفیت‌های موجود و کاهش آسیب‌پذیری‌ها را فراهم می‌آورد.

با توجه به اهمیت روزافزون این تحولات در معادلات امنیتی خاورمیانه و نقش آن در بازتعریف موازنه قوا میان محور مقاومت و رژیم صهیونیستی، انجام این پژوهش از منظر آکادمیک، راهبردی و عملیاتی، ضرورتی انکارناپذیر دارد. یافته‌های این پژوهش می‌توانند به تصمیم‌سازان، سیاست‌گذاران و تحلیل‌گران نظامی و امنیتی در درک بهتر دینامیک‌های نوین جنگ و تدوین راهبردهای کارآمدتر برای مقابله با چالش‌های آینده کمک کند.

هدف از انجام این تحقیق تحلیل جامع از تحولات اخیر در حوزه جنگ بین محور مقاومت است که شامل مواردی که در ادامه می‌آید است. ۱- بررسی فناوری‌های نوین، تاکتیک‌های جدید و تغییرات در ساختار نیروهای نظامی، ۲- مقایسه توانمندی‌های نظامی محور مقاومت و رژیم صهیونیستی (ارزیابی نقاط قوت و ضعف هر یک از طرفین در زمینه‌های مختلف). ۳- شناسایی چالش‌های پیش روی محور مقاومت (بررسی موانع و مشکلات موجود در راه مقابله با رژیم صهیونیستی). با توجه به اهمیت موضوع، انجام این پژوهش می‌تواند به عنوان یک گام مهم در جهت تقویت توانمندی‌های محور مقاومت و مقابله با رژیم اشغالگر قدس تلقی شود.

مبانی نظری

با ورود جهان به قرن بیست و یکم توانایی ابزار و وسایلی که نیروهای نظامی امریکا از آنها استفاده می‌کنند وارد مرحله گذار جدیدی شده است که در آن اساس و شالوده فکری تغییر یافته است. تحولات گذشته در نتیجه تأثیر فناوری‌های جدید در تسلیحات و اصول فکری آنها بوده است؛ از بادبان به موتور بخار و توربین، از پیاده‌نظام به سواره‌نظام و وسیله موتوری، از بالن به هواپیمای سرنشین‌دار و هواپیمای بدون سرنشین رویکردها و دوره‌های متمایز جنگ (مراد پیری، خضرای، ۱۳۹۹، ۱۶۵-۱۶۴).

در کنار وجود دیدگاه‌های مختلف درباره تحول و تطور گذشته جنگ درباره آینده آن نیز بحث بسیار صورت گرفته است. جنگ‌های آینده از منظر اندیشمندان نظامی صورت‌بندی‌های مختلفی دارد؛ اما با بررسی منابع موجود در این زمینه و بر اساس منابع مورد مطالعه، جنگ‌های ذیل در دسته جنگ‌های در حال ظهور و آینده طبقه‌بندی می‌شوند: ۱. عملیات تأثیر محور ۲. جنگ شبکه‌محور ۳. جنگ غیرکشنده ۴. جنگ بدون سرنشین ۵. جنگ دانش‌بنیان ۶. جنگ اطلاعات راهبردی ۷. جنگ نیابتی ۸. جنگ شناختی

جدول ۱- صورت‌بندی‌ها از جنگ‌های آینده (نژاد نوری و دیگران، ۱۳۹۶، ۲۴۳-۲۴۵).

نوع جنگ	هدف	ویژگی	ابزار/روش
جنگ شبکه‌محور	-خود همگام‌سازی و انجام کارها بدون فرماندهی سنتی و متعارف	-تجسم نظامی مفاهیم عصر اطلاعاتی.	- حذف سامانه‌های سلسله‌مراتبی بیهوده
	- بهبود درک و دانش نسبت به نیت فرمانده ارشد	- بهبود اثربخشی و بهره‌وری عملیات	-حذف منافع بخشی -حذف سامانه‌های ناهماهنگ و زائد
	- بهبود درک و دانش نسبت به شرایط عملیات در تمام سطوح فرماندهی	- توانمندتر بودن نیروهای شبکه ای گردش اطلاعات از طریق رایانه	- سرمایه‌گذاری در سامانه‌های -فناوری اطلاعات، نرم‌افزارها، فناوری نانو، ماشین هوای بدون سرنشین، تراشه‌های پردازشگر رایانه‌ها، ماهواره، ساختارهای شبکه‌های، پهنای باند امواج

نوع جنگ	هدف	ویژگی	ابزار/روش
	- افزایش توانایی برای بهره‌برداری از دانش گروهی جهت کاهش ابهام		رادیویی
عملیات تأثیر محور	- تغییر رفتار دشمن به شکلی که وادار به تسلیم و ترک محاصره شود	- فاصله گرفتن از رویکرد خطی، تخریب محور و فرسایش محور - کاهش نیاز به نیرو در صحنه نبرد	- شناسایی نتایج با اهداف استراتژیک - به‌کارگیری تأثیرگذارهای رزمی و غیررزمی
جنگ غیرکشنده	کاهش مرگ‌آوری و جلوگیری مرگ از تخریب محیط‌زیست و درعین حال، تحقق تأثیرات موردنظر برای مدیریت رقیب	- ازکارانداختن افراد و غیرفعال کردن تجهیزات با حداقل خسارات و صدمات وارده به ساختمان‌ها و محیط‌زیست - پرهیز از وارد آوردن صدمات، جراحات و تلفات غیرضروری - موقتی بودن تأثیر آن‌ها - برگشت‌پذیری افراد - جایگزینی‌هایی در عوض استفاده از ابزار کشنده - فناوریانه بودن ابزار مورد استفاده	- گلوله‌های پلاستیکی - شبکه‌های پیچیده - افشانه‌های سوزآور همچون فلفل و گاز اشک‌آور - ابزارهای بی‌هوش‌کننده الکتریکی - همچون تفنگ Taser و...
جنگ بدون سرنشین	دستیابی به تأثیر نظامی مختلف از طریق دانش بنیان نمودن مؤلفه هوای مؤثر در جنگ‌ها	- استفاده از دانش نظامی صحنه نبرد - استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی - تأمین هوشیاری برتر از صحنه نبرد و تصمیم‌گیری سریع‌تر از دشمن - متکی به جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات	- به‌کارگیری حسگرهای پیشرفته، فناوری اطلاعات و ابزارهای تحلیلی - پردازش اطلاعات - تبدیل اطلاعات به دانش صحنه نبرد
جنگ	به‌کارگیری راهبردی	ظهور تغییرات بنیادی در مؤلفه	تعامل دو حوزه مجزا جنگ

نوع جنگ	هدف	ویژگی	ابزار/روش
اطلاعات راهبردی	اطلاعات در جنگ‌ها به کمک فناوری نوین جهت تحقق اهداف	اطلاعاتی جنگ راهبردی به سبب تغییرات بنیادین در فن‌آوری	راهبردی و جنگ اطلاعاتی
جنگ نیابتی	- کاهش و حذف تلفات نیروهای خودی - حفظ پرستیژ کشور بزرگ‌تر - که جنگ را هدایت می‌کند - رسیدن به اهداف بدون استفاده از امکانات خودی	- عدم اختصاص به حوزه نظامی - امکان استفاده در تمامی حوزه‌ها (رسانه، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی) - به‌کارگیری توسط قدرت هوای بزرگ	- استفاده از ابزارهای سخت و نرم - استفاده از نیروها و ابزار محلی
جنگ شناختی	- نفوذ به حوزه شناخت، ذهن و قلب دشمن جهت ایجاد تأثیر و نهایتاً تغییر رفتار دشمن - تأثیرگذاری بر ذهن و اراده مردم و رهبران	- مبتنی بر عنصر شناخت دارای فضایی مجازی، سیال و نرم‌افزاری - شرایط عدم قطعیت، بی‌نظمی و آشوبناکی، هویت ذهنی و انتزاعی، سیالیت، غیر سببی بودن روابط اجزاء و عدم تعریف دقیق پیروزی و شکست بدون محدودیت‌های فیزیکی (زمان و فضا) - انسجام نیروها بر اساس پیوندهای ایدئولوژیک، فرق‌های یا قومی	- استفاده از تمامی ابزارها (دیپلماتیک، اطلاعاتی، اقتصادی و...) به‌غیر از ابزار نظامی - به‌کارگیری فن‌آوری اطلاعاتی و بهره‌برداری بیرونی از اطلاعات مدل فرماندهی و کنترل مبتنی بر معماری شبکه‌ای - تربیت نیروهای چابک، انعطاف‌پذیر و پیچیده در شرایط پیچیده و پر آشوب

با تنوع روزافزون انواع جنگ‌ها، از جمله جنگ سایبری، اطلاعاتی، ترکیبی و شناختی، شاهد سردرگمی در تعریف و تشخیص دقیق آن‌ها هستیم. این تنوع و شباهت‌های مفهومی بین این نوع جنگ‌ها، باعث شده تا برخی از اصطلاحات به جای یکدیگر استفاده شوند. به‌عنوان مثال، اصطلاح

«جنگ ترکیبی» اغلب به‌عنوان یک اصطلاح کلی برای توصیف تمام انواع جنگ‌های نوین به کار می‌رود، درحالی‌که هر یک از این جنگ‌ها ویژگی‌های منحصربه‌فرد خود را دارند. این سردرگمی تا حد زیادی به دلیل انقلاب فناوری، به‌ویژه انقلاب اطلاعات و ارتباطات و سایبری است. این انقلاب‌ها باعث ظهور انواع جدیدی از جنگ‌ها شده‌اند که در آن‌ها فناوری نقش محوری ایفا می‌کند. جنگ‌های سایبری، به‌عنوان نمونه‌ای بارز، نشان می‌دهند که چگونه فناوری می‌تواند به ابزاری قدرتمند برای حمله و تخریب زیرساخت‌های حیاتی یک کشور تبدیل شود (عراق، بیگدلی رجبی ده‌برزوئی، ۱۴۰۱: ۱۴۸-۱۴۹).

ویژگی مشترک جنگ‌های نوین نقش فناوری در این روش‌ها است. با وجود تنوع انواع جنگ‌های نوین، یک ویژگی مشترک در همه آن‌ها وجود دارد و آن نقش برجسته فناوری است. فناوری اطلاعات، ارتباطات و سایبری به‌عنوان ابزاری کلیدی برای طراحی، اجرا و مقابله با این جنگ‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. در واقع، فناوری هم در ایجاد جنگ‌های جدید و هم در تغییر ماهیت جنگ‌های سنتی نقش داشته است. تأثیر فناوری بر جنگ فراتر از ابزارهای نظامی است. دانش‌هایی مانند علوم کامپیوتر، هوش مصنوعی و مهندسی سایبر در حال تغییر بنیادی در نحوه انجام جنگ‌ها هستند. برای مقابله موفق با تهدیدات نوین، ضروری است که کشورها به دانش و فناوری روزآمد مجهز باشند. در دنیای پیچیده و پویای امروز، جنگ‌ها نیز پیچیده‌تر شده‌اند. کشورها برای مقابله با این پیچیدگی، نیازمند درک عمیق از انواع مختلف جنگ‌ها و نقش فناوری در آن‌ها هستند و با شناخت دقیق ویژگی‌های هر نوع جنگ، می‌توان استراتژی‌های مناسب برای دفاع و مقابله با آن‌ها تدوین شود. در نهایت، می‌توان گفت که کلید موفقیت در جنگ‌های آینده، تسلط بر دانش و فناوری است (رستمی، فتاحی منش، ۱۴۰۲: ۴۱-۴۳).

به‌عنوان نتیجه این بخش باید اضافه کرد که آخرین و پیشرفته‌ترین مرحله جنگ، جنگ شناختی است. این نوع جنگ که روایت‌های بسیار متفاوت از آن وجود دارد تأکید بر نظام شناختی دارد. به این معنا که با استفاده از ابزارهای مختلف (اعم از تکنولوژی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی مدیریت نفوذ و...) نظام شناختی دشمن را از آن خود می‌کند. سپس دست به هک و مدیریت نظام دشمن را از آن خود می‌کند.

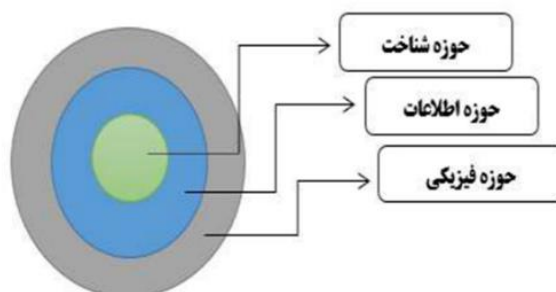
شکل 1- هرم دانش (نژاد نوری و دیگران، ۱۳۹۶: ۲۴۳-۲۴۵).

بر این اساس در جنگ‌های نوین ارزش‌های کلاسیک و چریکی با استفاده از ابزار فناوری و مانند پهپادها، هوش مصنوعی، موشک‌های هدایت شونده می‌توانند قدرت آتش برتر در میدان باشند سپس نیروی برتر اطلاعاتی و درنهایت نیروی برتر شناختی لقب بگیرد.

شکل ۲- روند کسب برتری در رزم (نژاد نوری و دیگران، ۱۳۹۶: ۲۴۳-۲۴۵).

جنگ شناختی هرچه قدرت سخت و نظامی بر فضای فیزیکی و واقعیت اجتماعی مبتنی است. قدرت نرم بر فضای اطلاعات و شناخت اتکا دارد. محیط اطلاعات فضای نگهداری اطلاعات مثل مراکز نگهداری اطلاعات کتابخانه‌ها و آرشیوهای ملی و.. است. این در حالی است که فضای شناختی ناظر بر حوزه ذهن و اندیشه است. از سمتی دیگر هر چقدر جنگ در حوزه فیزیکی محدودیت زمانی دارد. جنگ در حوزه اطلاعات و شناخت محدودیت زمانی ندارد (حتی پس از آتش‌بس نیز جنگ ادامه دارد).

شکل ۳- حوزه سه گانه جهان

در جنگ دانشی که مرکز و هسته اصلی حوزه شناخت قرار دارد، مقصود ایجاد رویدادها و اطلاعاتی باعث تولید این اعتقاد در جامعه هدف (دشمن) که هزینه درگیری به اندازه آورده آن نیست. با توجه با آنچه که گفته روش‌های ایجاد جنگ دانشی ۶ نوع روش برآورده می‌شود که شامل ۱- تئوری جنگ دانشی ۲- تئوری ایده ممیتیک ۳- تئوری جنگ دانشی ۴- تئوری جنگ عقیده ۵- تئوری ایده رتوریک ۶- تئوری جنگ اندیشکده‌ها.

با توجه با آنچه که گفته شد آنچه که مورد نظر این پژوهش است استفاده از تئوری جنگ دانشی به عنوان مبانی نظری مقاله پیشرو برای تبیین استفاده از روش‌های نوین جنگ به مثابه تولید دانش میدانی برای دشمن است. بر همین اساس در این مقاله به دنبال بررسی نقش استفاده از فناوری‌های در پایین‌ترین سطح عملیاتی برای تولید دانش به جهت برتری دانشی و در نتیجه کنترل نظام شناختی دشمن.

در این قسمت با بیان و تعریف مفاهیمی از جمله جنگ و روش‌های نوین جنگ و ویژگی آن‌ها سعی در ارائه یک دیدگاه درباره روش‌های نوین جنگ و درک آن برای خواننده شد. در ادامه با در وهله اول با بررسی تاریخچه نزاع بین رژیم صهیونیستی و فلسطینیان سعی در ارائه یک شمای کلی از درگیری‌های مسلمانان با این رژیم هست و پس از آن با بررسی روش‌های نوین جنگی به کار گرفته شد از سوی هر دو سمت درگیری (با تأکید بر درگیری‌های بعد از عملیات طوفان الاقصی) به دنبال بررسی روش‌های نوینی جنگی در این درگیری از سوی هر دو طرف درگیری هستیم.

پیشینه پژوهش

رژیم صهیونیستی و جنگ طولانی آینده «برای شکست ایران و محور مقاومت وزارت دفاع رژیم صهیونیستی به استراتژی جدید و یک کشور متحد نیاز دارد»^۱. استدلال اصلی این تحقیق این است که در جنگ کنونی (طوفان الاقصی)، ناکافی بودن چارچوب امنیتی موجود نمایان شده است. رژیم صهیونیستی در ۱۷ اکتبر نتوانست به درستی از بازدارندگی و هشدارهای اولیه استفاده کند. با گسترش جنگ، اصول و مفروضات امنیتی رژیم صهیونیستی به چالش کشیده شده و این کشور در حال جنگ با دشمنانی است که از چندین جبهه به آن حمله می کنند (اورپن، ۲۰۲۴).

جنگ نامتقارن و ترکیبی در دوران پسامدرن: درس هایی از جنگ ۲۰۰۶ حزب الله و رژیم صهیونیستی^۲ اثر بعدی در این زمینه است. این مقاله به تحلیل استراتژی های جنگ نامتقارن و ترکیبی حزب الله علیه رژیم صهیونیستی در جنگ ۲۰۰۶ و با استفاده از تاکتیک های پسامدرن مانند جنگ چریکی، جنگ اطلاعاتی و تاکتیک های روان شناختی برای مقابله با نیروهای نظامی متعارف رژیم صهیونیستی پرداخته است (استریانی، دوانتو، آسیدیقی، ۲۰۲۳).

اثر «کمپین نظامی روانی - شناختی - علیه و توسط رژیم صهیونیستی»^۳ این مقاله هدفش تحقیق و بحث در زمینه های متنوعی است که دنیای کمپین شناختی را تشکیل می دهند. کمپین شناختی، به عنوان یک عنصر کلیدی در امنیت ملی، شامل تلاش ها و ابزارهایی است که برای تأثیرگذاری بر ادراکات مخاطبان هدف استفاده می شود. (سگل، ۲۰۲۰).

آنچه که تا این جا بررسی شده مقالات انگلیسی بود در ادامه به بررسی مقاله فارسی که دارای اشتراک موضوعی هستند پرداخته می شود.

اثر «توسعه فناوری نظامی به مثابه اصلی ترین پاسخ به تهدیدات امنیت ملی: مورد رژیم صهیونیستی» مورد بعدی قابل توجه در این زمینه است. این مقاله استدلال می کند که تاریخ سیاست

1 Israel and the Coming Long War "To Defeat Iran's Resistance Axis, the IDF Needs a New Strategy—and a Unified Country"

2 Asymmetric and Hybrid Warfare in Postmodern Times: Lesson from Hezbollah-Israeli War 2006

3 "The PSYOP Military Campaign – Cognitive - against and by Israel"

خارجی رژیم صهیونیستی و امنیت ملی آن نشان می‌دهد ابزار نظامی اصلی‌ترین وسیله تحقق اهداف سیاسی بوده است؛ اما این مقاله پاسخی به سؤال مقاله پیشرو نمی‌دهد (پرتو، عبدالحسین زاده، ۱۳۹۲). «بازدارندگی سایبری و تحول در دکترین امنیتی - دفاعی رژیم صهیونیستی» این مقاله با مطالعه تحولات دکترین امنیتی - دفاعی رژیم صهیونیستی به دنبال فهم چارچوب‌مند ظرفیت‌های سایبری در شکل‌دهی به راهبرد بازدارندگی نوین رژیم صهیونیستی در مقابله با تهدیدات داخلی و خارجی است؛ اما به سؤال این مقاله در رابطه با روش‌های نوین جنگ پاسخی کامل و درخور توجه نمی‌دهد (گل محمدی، جمشیدی، ۱۴۰۱).

آثار بررسی شده در بالا هرچند که از لحاظ موضوعی به تحقیق پیشرو نزدیک هستند؛ اما جواب روشن و دقیقی به سؤال این تحقیق نمی‌دهند.

نقد و نوآوری پژوهش

تحلیل نظام‌مند ادبیات پژوهشی نشان می‌دهد که علی‌رغم تلاش‌های گسترده برای تبیین ابعاد مختلف جنگ‌های نامتقارن، سایبری و شناختی، همچنان یک خلأ مفهومی و روش‌شناختی در ادغام این مؤلفه‌ها در چارچوب نظری منسجم جنگ ترکیبی وجود دارد. پژوهش‌های پیشین عمدتاً از منظر تک‌بعدی یا رویکردهای تقلیل‌گرایانه به بررسی این پدیده پرداخته‌اند؛ به این معنا که یا بر تحلیل تاریخی جنگ‌های گذشته تمرکز داشته‌اند، یا صرفاً یکی از ابعاد جنگ مدرن را به صورت منفک بررسی کرده‌اند. این امر باعث شده است که درک جامعی از تعاملات پویا و هم‌افزا میان جنگ شناختی، سایبری و نامتقارن در تغییر معادلات امنیتی معاصر حاصل نشود. از منظر نظری، بخش عمده‌ای از ادبیات موجود متکی بر پارادایم‌های سنتی بازدارندگی، نظریه‌های کلاسیک جنگ نامتقارن و رویکردهای امنیتی دولت‌محور است که در چارچوب‌های پسامدرن جنگ ترکیبی دچار چالش شده‌اند. درحالی‌که مفهوم جنگ ترکیبی به‌طور گسترده در محافل علمی و راهبردی مورد بحث قرار گرفته است، هنوز ادغام روش‌شناختی این مؤلفه‌ها در یک مدل تحلیلی جامع که بتواند پیوندهای متقابل میان آن‌ها را روشن کند، به‌طور کامل صورت نگرفته است. این کاستی نه تنها باعث تقلیل دقت تحلیلی در ارزیابی استراتژی‌های معاصر می‌شود، بلکه ظرفیت تبیینی نظریه‌های موجود در مواجهه با تحولات جدید را نیز محدود می‌سازد.

از منظر عملی، پژوهش‌های پیشین غالباً بر مطالعه تطبیقی و بررسی موردی جنگ‌های گذشته، به‌ویژه جنگ ۲۰۰۶ لبنان یا منازعات سایبری میان رژیم صهیونیستی و ایران، تمرکز داشته‌اند. بااین حال، این پژوهش‌ها عمدتاً به‌صورت ایستا به تحلیل این رویدادها پرداخته و از بررسی دینامیک‌های نوظهور در حوزه جنگ ترکیبی معاصر غافل مانده‌اند. به‌ویژه، تأثیر هم‌زمان و هم‌افزای جنگ شناختی، عملیات اطلاعاتی و حملات سایبری بر ساختارهای امنیتی، اجتماعی و نظامی رژیم صهیونیستی در یک چارچوب کل‌نگرانه تحلیل نشده است.

نوآوری پژوهش

پژوهش حاضر از طریق اتخاذ یک رویکرد بینارشته‌ای و مبتنی بر مدل‌های تحلیل پیچیدگی، به بررسی هم‌افزایی میان جنگ ترکیبی، شناختی و سایبری در راهبردهای امنیتی و نظامی رژیم صهیونیستی می‌پردازد. این پژوهش، با تمرکز بر جنگ طوفان الاقصی به‌عنوان یک مطالعه موردی، تلاش دارد نشان دهد که چگونه ادغام این مؤلفه‌ها منجر به تحول در الگوهای تهدید، شیوه‌های مقابله و بازتعریف مفاهیم دفاعی و امنیتی شده است.

این رویکرد نوآورانه، علاوه بر پر کردن شکاف‌های نظری موجود، می‌تواند یک چارچوب عملیاتی برای تحلیل‌گران امنیتی و سیاست‌گذاران ارائه دهد تا بتوانند پویایی‌های جدید جنگ‌های ترکیبی را بهتر درک کرده و راهبردهای کارآمدتری برای مقابله با آن‌ها تدوین کنند. علاوه بر این، پژوهش حاضر از طریق بهره‌گیری از روش‌های تحلیل داده‌محور، مدل‌سازی تهدیدات نوین و بررسی دگرترین‌های نظامی، تلاش دارد تصویری دقیق‌تر از چگونگی تغییر معادلات امنیتی در منطقه ارائه دهد و درک سیاست‌های دفاعی آینده را تسهیل کند.

روش‌شناسی پژوهش

تحلیل مضمون یا تحلیل تم^۱، روشی انعطاف‌پذیر برای تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی است که با هدف شناسایی مضامین مشترک، موضوعات و الگوهای معنایی از داده‌های متنی انجام می‌شود (دیواین، ۱۳۹۹، ۱۹۷). این روش که توسط پراون و کلارک توسعه یافته، شامل شش مرحله است: آشنایی با داده‌ها، کدگذاری، تولید مضامین، بررسی و مرور مضامین، تعریف و نام‌گذاری مضامین

¹ Thematic analysis

و در نهایت نوشتن تحلیل. تحلیل مضمون در پژوهش‌هایی که به دنبال درک دیدگاه‌ها، تجربیات یا ارزش‌های افراد هستند، بسیار مناسب است (حقیقت، ۱۳۹۸: ۹۶-۹۷). این روش دو رویکرد اصلی دارد: استقرایی (استخراج مضامین از داده‌ها بدون پیش‌فرض قبلی) و قیاسی (استفاده از مضامین از پیش تعیین شده بر اساس تئوری). همچنین، دو نوع رویکرد معنایی (تمرکز بر معانی آشکار) و نهفته (تمرکز بر معانی زیرمتن) وجود دارد. فرآیند تحلیل مضمون شامل کدگذاری بخش‌های مرتبط متن، ترکیب کدها به مضامین و بررسی دقیق مضامین برای اطمینان از بازنمایی صحیح داده‌ها است. در نهایت، مضامین با نام‌گذاری و تعریف دقیق، به طور علمی ارائه می‌شوند.

تحلیل مضمون با تحلیل محتوا متفاوت است. در حالی که تحلیل مضمون بر شناسایی مضامین کلی و عمیق تمرکز دارد، تحلیل محتوا می‌تواند کمی یا کیفی باشد و برای داده‌های متنی یا بصری مناسب است. همچنین تحلیل محتوا به کمی‌سازی داده‌ها و ارائه یافته‌ها به صورت مدل مفهومی گرایش دارد (کمالی، ۱۳۹۷: ۱۹۵-۲۰۱).

سؤالات پژوهش

۱. چگونه استفاده از روش‌های نوین جنگ (پهپادها، سلاح‌های لیزری، موشک‌های هدایت‌شونده) به عنوان بروزترین سلاح‌های عملیاتی می‌توانند به عنوان یک عامل شناختی بر سازنده نظام شناختی مخاطبان یک جنگ عمل کنند؟ بر همین اساس فرضیه این تحقیق این قرار گرفته است که با توجه به تئوری جنگ شناختی و با عنایت به این موضوع که جنگ‌های نوین از عملیات محور به سمت تأثیر محور رفته‌اند مجموعه این عملیات‌ها و تأثیرات آن‌ها بر نظام شناختی مخاطبان باعث ایجاد برتری شناختی و نهایتاً غلبه بر دشمن می‌شود.

روش‌های نوین جنگ در درگیری رژیم صهیونیستی، لبنان و فلسطین

درگیری‌های اخیر در منطقه رژیم صهیونیستی، لبنان و فلسطین شاهد تحولات چشمگیری در روش‌های جنگی بوده است. این تحولات عمدتاً تحت تأثیر پیشرفت‌های تکنولوژیکی و تغییرات در تاکتیک‌های نظامی قرار دارند. با وقوع جنگ اوکراین که نمونه بارز یک جنگ جدید است،

استفاده گسترده از پهپادها^۱، موشک‌های هدایت‌شونده^۲، جنگ سایبری^۳، سلاح‌های لیزری^۴ و جنگ شناختی^۵ رواج پیدا کرد. این اتفاق باعث تحولی بزرگ در عرصه عملیاتی جنگ و به تبع آن در عرصه‌های استراتژیک شد. به این معنا که به وسیله استفاده از این ابزارهای پیشرفت تکنولوژیکی روندی از اتفاق تاکتیکی در عرصه عملیاتی به نفع جبهه خاصی رقم می‌خورد که باعث ایجاد یک‌روند در عرصه کلان‌تر میدانی و در نهایت ساخت واقعیت استراتژیک برای جهانیان نظاره‌گر به‌عنوان پیروز میدان و غلبه بر روحیه دشمن از این طریق است. در ادامه به مجموعه روش‌های نوین جنگی اشاره می‌شود که باعث ایجاد تغییر در میدان نبرد می‌شود اشاره می‌شود (برای مطالعه بیشتر مراجع شود به کامینگز، ۲۰۱۷).

پهپادها

اولین عرصه که شامل تغییرات شده استفاده گسترده از پهپادها و هواپیماهای بدون سرنشین است. پهپادها به دلیل قابلیت مانور بالا و حمل انواع سلاح‌ها، برای انجام حملات دقیق و هدفمند به مواضع دشمن مورد استفاده گسترده قرار می‌گیرند. پهپادها با قابلیت پرواز در ارتفاعات بالا و مدت زمان طولانی، قادر به جمع‌آوری اطلاعات دقیق و به روز از مناطق تحت کنترل دشمن هستند. این اطلاعات برای برنامه‌ریزی عملیات نظامی، شناسایی اهداف و ارزیابی خسارات وارده بسیار حیاتی است. برخی از پهپادها قابلیت حمل سلاح و انجام حملات هوایی دقیق را دارند. این امر اجازه می‌دهد تا به اهدافی که دسترسی زمینی به آن‌ها دشوار است، حمله کنند. همچنین پهپادها نقش مهمی در جمع‌آوری اطلاعات و شناسایی مواضع دشمن ایفا می‌کنند. پهپادها به‌عنوان ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات، به نیروهای نظامی این امکان را می‌دهند که تحرکات رژیم صهیونیستی را زیر نظر داشته باشند. این اطلاعات به آن‌ها کمک می‌کند تا استراتژی‌های خود را بهبود بخشند و در زمان مناسب واکنش نشان دهند. به‌عنوان مثال، در جنگ ۲۰۱۴ غزه، استفاده از پهپادها برای نظارت بر تحرکات نظامی رژیم صهیونیستی به طور قابل توجهی افزایش یافت (مولوی، ۲۰۲۴: ۱-۴).

1 UAVs

2 Guided missiles

3 Cyberwarfare

4 Laser weapons

5 Cognitive warfare

از منظری دیگر برخی از پهپادها مجهز به سیستم‌های جنگ الکترونیک هستند که برای مختل کردن ارتباطات دشمن به کار می‌روند. پهپادها می‌توانند برای انجام عملیات جنگ الکترونیک مانند اختلال در ارتباطات دشمن و جمع‌آوری اطلاعات الکترونیکی مورد استفاده قرار گیرند. استفاده از پهپادها در جنگ‌های روانی نیز مؤثر است. تصاویر و ویدئوهای منتشر شده از عملیات موفقیت‌آمیز با استفاده از پهپادها می‌تواند روحیه نیروهای نظامی را تقویت کند و درعین حال به تضعیف روحیه دشمن کمک کند. این نوع تبلیغ می‌تواند تأثیرات عمیقی بر افکار عمومی و سیاست‌های دولت‌ها داشته باشد (نایت، ۲۰۲۲).

همچنین هواپیماهای بدون سرنشین به‌عنوان سلاح‌های هجومی مورد استفاده قرار می‌گیرند. نیروهای میدانی با استفاده از پهپادها می‌توانند به اهداف نظامی دشمن حمله کنند. این حملات به دلیل عدم نیاز به حضور نیروی انسانی در میدان نبرد، خطرات کمتری را برای نیروهای خودی به همراه دارد. در سال‌های اخیر، گزارش‌هایی مبنی بر استفاده از پهپادها توسط حزب‌الله لبنان برای حمله به مواضع رژیم صهیونیستی منتشر شده است باوجود مزایای فراوان، استفاده از پهپادها نیز با چالش‌هایی همراه است. رژیم صهیونیستی به‌عنوان یک قدرت نظامی پیشرفته، توانایی‌های دفاعی خود را بهبود بخشیده و می‌تواند بسیاری از حملات پهپادی را خنثی کند. همچنین، افزایش نظارت و کنترل بر فضای هوایی می‌تواند به کاهش اثرگذاری این ابزارها منجر شود (مولوی، ۲۰۲۴، ۱-۴ و هافمن، ۲۰۲۰).

در جنگ‌های مدرن، پهپادها به‌عنوان ابزارهای مؤثر و چندمنظوره به کار گرفته می‌شوند و تاکتیک‌های جدیدی در استفاده از آن‌ها توسعه یافته است. در ادامه به برخی از تاکتیک‌های اشاره می‌شود. ۱- استفاده از پهپادهای انتحاری (کامی کازه)، این نوع تاکتیک استفاده از پهپادها به طور خاص برای حمله به اهداف تعیین شده طراحی شده‌اند و پس از پرواز، به سمت هدف شیرجه می‌زنند تا با مواد منفجره خود انفجار ایجاد کنند. این تاکتیک به‌ویژه در جنگ اوکراین توسط روسیه مورد استفاده قرار گرفته و هزینه پایین و سادگی این پهپادها آن‌ها را به گزینه‌ای جذاب تبدیل کرده است (میرمحمد صادقی و اوربانچیک و گلو شکو، ۲۰۲۴).

۲- عملیات‌های ایذایی، برخی از پهپادها به‌عنوان طعمه عمل می‌کنند تا توجه سیستم‌های دفاع هوایی دشمن را جلب کنند و در نتیجه، راه را برای حملات واقعی هموار سازند. این نوع تاکتیک

در جنگ‌های اخیر به‌ویژه در برابر سیستم‌های پیشرفته دفاع هوایی بسیار مؤثر بوده است. ۳- استفاده از هوش مصنوعی، پیشرفت‌های فناوری هوش مصنوعی به پهپادها این امکان را می‌دهد که به‌صورت خودکار اهداف را شناسایی و انتخاب کنند. برخی از پهپادها قادرند با استفاده از الگوریتم‌های یادگیری ماشین، در میدان نبرد تصمیم‌گیری کنند و به‌طور همزمان چندین هدف را رهگیری نمایند. ۴- عملیات‌های ترکیبی، ترکیب پهپادها با سایر سیستم‌های نظامی، مانند موشک‌ها و نیروهای زمینی، برای ایجاد حملات هماهنگ و مؤثرتر. این رویکرد می‌تواند شامل استفاده از پهپادها برای شناسایی و هدایت آتش به سمت اهداف باشد. ۵- افزایش آگاهی از میدان نبرد: پهپادها به‌عنوان ابزارهای نظارتی و شناسایی، اطلاعات حیاتی درباره تحرکات دشمن جمع‌آوری می‌کنند. این اطلاعات می‌تواند به فرماندهان نظامی کمک کند تا تصمیمات استراتژیک بهتری بگیرند. ۶- عملیات‌های دوربرد، برخی از مدل‌های جدید پهپادها قادرند در مسافت‌های طولانی پرواز کنند و اهداف دوردست را مورد هدف قرار دهند. این ویژگی باعث افزایش دامنه عملیات نظامی شده و امکان حملات دقیق‌تر را فراهم می‌کند. این تاکتیک‌ها نشان‌دهنده تحول بنیادین در نحوه جنگ‌افروزی و استفاده از تکنولوژی‌های نوین در میدان نبرد هستند که تأثیر زیادی بر نتایج جنگ‌ها دارند (میرمحمدصادقی و اوربانچیک و گلو شکو، ۲۰۲۴).

نقش پهپادها و هواپیماهای بدون سرنشین در جنگ رژیم صهیونیستی و محور مقاومت به‌ویژه در سال‌های اخیر به‌طور قابل‌توجهی افزایش یافته است. این تکنولوژی‌ها به‌عنوان ابزارهای کلیدی در استراتژی‌های نظامی هر دو طرف، یعنی رژیم صهیونیستی و نیروهای محور مقاومت، مورد استفاده قرار گرفته‌اند. استفاده از پهپادها توسط محور مقاومت در مواجهه با رژیم صهیونیستی به‌طور قابل‌ملاحظه‌ای گسترش پیدا کرده است. گروه‌های مسلح شیعه در عراق و سوریه، به‌ویژه حزب‌الله لبنان، از پهپادها برای حمله به اهداف نظامی و زیرساخت‌های رژیم صهیونیستی استفاده کرده‌اند (العین فارسی، ۲۰۲۴).

در آوریل ۲۰۲۴، ایران با شلیک بیش از ۳۰۰ پهپاد و ۲۰۰ موشک بالستیک به رژیم صهیونیستی، یک حمله هماهنگ را انجام داد که نشان‌دهنده توانمندی‌های بالای این گروه‌ها در استفاده از فناوری‌های نوین بود. نقش این پهپادهای در این حمله ۱ فریب سیستم‌های راداری و ضد هوایی

متراکم و چندین لایه رژیم صهیونیستی در مرحله اول و پس از آن جمع‌آوری از عمق و توانایی این سیستم‌ها ضدهوایی بود. پهپادهای مقاومت توانسته‌اند با نفوذ از سد پدافند هوایی رژیم صهیونیستی، به اهداف خود اصابت کنند. به عنوان مثال، پهپاد «صیاد» که از خاک عراق و لبنان پرتاب شده، بارها موفق به هدف قرار دادن اهدافی در داخل رژیم صهیونیستی شده است. محور مقاومت همچنین در حال توسعه و تولید پهپادهای پیشرفته‌ای است که قابلیت‌های جدیدی را به میدان نبرد اضافه می‌کند. این پهپادها می‌توانند برای انهدام سکوهای پرتاب موشک یا حمله به تانک‌های رژیم صهیونیستی مورد استفاده قرار گیرند (میرمحمدصادقی، نی جولاین، ۲۰۲۴).

این حملات با استفاده از تاکتیک‌های عملیاتی از جمله ۱- حملات ایذایی و ۲- اشتباه دفاع هوایی پرتاب شده‌اند. در حملات ایذایی محور مقاومت با پرتاب تعداد زیادی از این پهپادها، سعی کرد تا توان دفاع هوایی رژیم صهیونیستی را مشغول کند. این عمل به نوعی عملیات ایذایی محسوب می‌شود که هدف آن کاهش توان رهگیری دشمن و ایجاد فرصت برای ورود سایر سلاح‌ها، مانند موشک‌های بالستیک، به حریم هوایی رژیم صهیونیستی بود. همچنین یکی از اهداف اصلی استفاده از این پهپادها، اشباع کردن سیستم‌های دفاع هوایی رژیم صهیونیستی مانند «گنبد آهنین» بود. با شلیک همزمان تعداد زیادی پهپاد، احتمال عبور برخی از آنها از لایه‌های دفاعی افزایش می‌یابد (میرمحمدصادقی، نی جولاین، ۲۰۲۴).

استفاده از پهپادها تنها توسط جبهه مقاومت صورت نمی‌گیرد رژیم صهیونیستی نیز به طور گسترده از این روش برای رسیدن به اهداف خودش استفاده می‌کند. رژیم صهیونیستی به‌طور کلی برای دو هدف عملیات پیشگیرانه و هدف دادن زیرساخت‌های از پهپادها استفاده می‌کند. این کشور با کمک ایالات متحده و دیگر شرکای خود، سیستم‌های دفاع هوایی چندلایه‌ای را برای مقابله با تهدیدات ناشی از پهپادهای محور مقاومت مستقر کرده است. همچنین هدف قرار دادن زیرساخت‌های مقاومت هدف دیگر این رژیم است. رژیم صهیونیستی در پاسخ به حملات محور مقاومت، اقدام به هدف قرار دادن پایگاه‌های تولید تسلیحات و سکوهای پرتاب موشک این گروه‌ها کرده است تا توانایی آنها را در بمباران شهرهای رژیم صهیونیستی تضعیف کند. در مجموع، پهپادها به عنوان یک ابزار استراتژیک در جنگ میان رژیم صهیونیستی و محور مقاومت نقش حیاتی ایفا می‌کنند و تحولات جدیدی را در نحوه جنگ‌افروزی و دفاع ایجاد کرده‌اند (اوربون، ۲۰۲۴).

موشک‌های هدایت‌شونده

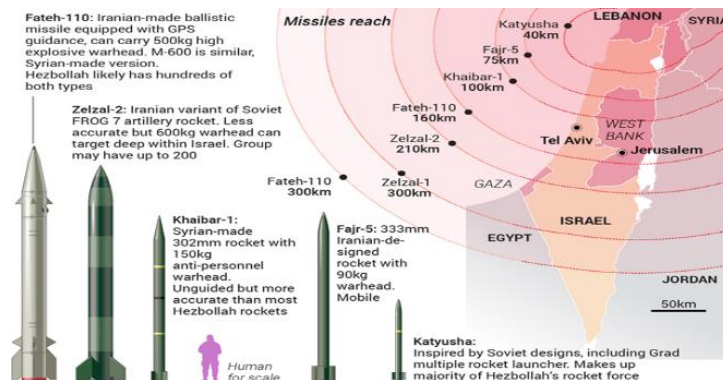
موشک‌های هدایت‌شونده به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای نظامی در درگیری‌های میان رژیم صهیونیستی و محور مقاومت، تأثیر قابل توجهی بر معادلات جنگی و استراتژی‌های نظامی داشته‌اند. این موشک‌ها به دلیل دقت بالا و قابلیت نفوذ به اهداف مختلف، به یک عنصر کلیدی در نبردهای مدرن تبدیل شده‌اند. موشک‌های هدایت‌شونده به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای نظامی در قرن بیست و یکم، نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای در تعادل قوا و تغییر ماهیت جنگ‌ها ایفا می‌کنند. در تقابل میان رژیم صهیونیستی و محور مقاومت نیز، این موشک‌ها به ابزاری استراتژیک برای هر دو طرف تبدیل شده‌اند و تأثیرات قابل توجهی بر روند جنگ‌ها و توازن قدرت در منطقه داشته‌اند مثال این موضوع تحولات یمن و نقش این کشور در معادلات منطقه است. (سلامه، ۱۴۰۳).

این موشک‌ها ویژگی‌های از جمله دقت بالا، برد بلند، هزینه کمتر نسبت به سایر تجهیزات، توانایی تغییر توازن قدرت و قدرت و بر بند است. برخلاف موشک‌های بالستیک قدیمی، موشک‌های هدایت‌شونده قادرند با دقت بسیار بالایی به اهداف از پیش تعیین شده اصابت کنند. این امر باعث می‌شود که خسارات وارده به اهداف نظامی و غیرنظامی به حداقل رسیده و درعین حال، تلفات جانی نیز کاهش یابد. از سمتی دیگر برخی از موشک‌های هدایت‌شونده دارای برد بسیار طولانی هستند که امکان حمله به اهداف در فاصله دور را فراهم می‌آورد. این قابلیت، به‌ویژه برای کشورهایی که از نظر جغرافیایی کوچک‌تر هستند، بسیار مهم است. در مقایسه با جنگنده‌های نظامی، موشک‌های هدایت‌شونده هزینه کمتری داشته و نگهداری از آن‌ها نیز ساده‌تر است. همچنین موشک‌های هدایت‌شونده به کشورهای ضعیف‌تر این امکان را می‌دهند که در برابر کشورهای قدرتمندتر از نظر نظامی مقاومت کنند و توازن قدرت را به نفع خود تغییر دهند. موشک‌های هدایت‌شونده به دلیل سیستم‌های هدایت پیشرفته، قادر به اصابت به اهداف با دقت بسیار بالا هستند. موشک‌های با برد بلند امکان حمله به اهداف در فاصله‌های دور را فراهم می‌کنند (یورونیوز فارسی، ۲۰۲۴).

موشک‌های هدایت‌شونده در جنگ بین رژیم صهیونیستی و محور مقاومت نقش کلیدی ایفا می‌کنند و به‌عنوان یکی از ابزارهای اصلی در تقابل‌های نظامی به شمار می‌روند. این موشک‌ها به دلیل دقت بالا و توانایی هدف‌گیری دقیق، می‌توانند تأثیرات قابل توجهی بر موازنه قدرت در منطقه

داشته باشند. ایران به‌عنوان یکی از حامیان اصلی گروه‌های مقاومت مانند حزب‌الله، به توسعه موشک‌های هدایت‌شونده پرداخته است. این موشک‌ها می‌توانند اهدافی را در رژیم صهیونیستی با دقت بالا هدف قرار دهند و به‌عنوان یک نیروی بازدارنده عمل کنند. همچنین حزب‌الله لبنان با پشتیبانی ایران، توانسته است موشک‌های خود را به سلاح‌های دقیق تبدیل کند (یورونیوز فارسی، ۲۰۲۴).

این موشک‌ها بر استراتژی نظامی رژیم صهیونیستی تأثیر قابل توجهی گذاشته است. تحلیلگران نظامی رژیم صهیونیستی بر این باورند که اگر حزب‌الله به موشک‌های دقیق دست یابد، توانایی جنگی آن تا حد یک نیروی هوایی تهاجمی افزایش خواهد یافت. رژیم صهیونیستی برای مقابله با این تهدیدات، نیازمند توسعه و تقویت سامانه‌های دفاعی خود است. سامانه‌هایی مانند «گنبد آهنین» ممکن است نتوانند تمامی موشک‌های وارد شده را منهدم کنند و این امر نیازمند استراتژی‌های جدید دفاعی خواهد بود (اکونومیک، ۲۰۲۴).

شکل ۴- برد موشک‌های هدایت‌شونده لبنان (اکونومیک، ۲۰۲۴).

تأثیر این فناوری بر رژیم صهیونیستی علاوه بر موارد بالا در عرصه تهاجمی نیز بوده است. صنایع هوافضای رژیم صهیونیستی اخیراً از موشکی جدید با نام «تیزر» رونمایی کرده‌اند که قابلیت هدایت چشمی دارد و می‌تواند اهداف را تا فاصله ۲۵۰۰ متری هدف قرار دهد. این موشک به گونه‌ای طراحی شده که در برابر پارازیت مقاوم باشد و نیاز به آموزش طولانی ندارد. به‌طور کلی موشک‌های هدایت‌شونده نه تنها بر قدرت نظامی محور مقاومت افزوده‌اند؛ بلکه به‌عنوان ابزاری برای ایجاد بازدارندگی در برابر تهدیدات خارجی عمل می‌کنند. این وضعیت باعث شده تا رژیم صهیونیستی

به فکر تقویت توانمندی‌های خود باشد تا بتواند در برابر این تهدیدات جدید پاسخگو باشد. (یورونیوز فارسی، ۲۰۲۴).

جنگ سایبری

جنگ سایبری به‌عنوان یک میدان جدید نبرد، در تقابل میان محور مقاومت و رژیم صهیونیستی نقشی بسیار حیاتی ایفا می‌کند. این جنگ پنهان، در کنار جنگ‌های فیزیکی، ابعاد تازه‌ای به این درگیری بخشیده و تأثیرات قابل توجهی بر روند آن گذاشته است. جنگ سایبری به‌عنوان یک بعد جدید و حیاتی در درگیری‌های مدرن، به‌ویژه در جنگ‌های بین محور مقاومت و رژیم صهیونیستی، تأثیرات عمیقی بر استراتژی‌ها و عملکردهای نظامی داشته است. این نوع جنگ به دلیل قابلیت‌های منحصر به فرد خود در نفوذ به سیستم‌های اطلاعاتی و زیرساخت‌های حیاتی، به یک ابزار کلیدی در این درگیری‌ها تبدیل شده است. حماس و حزب‌الله با استفاده از قابلیت‌های سایبری پیشرفته، چالش‌های جدی برای رژیم صهیونیستی ایجاد کرده‌اند (ایسنا، ۱۴۰۳) (برای مطالعه بیشتر در این زمینه رجوع شود به نیشنل‌اوم، ۲۰۲۱ و هافمن، ۲۰۲۱).

اهمیت جنگ سایبری در درگیری نوین بسیار قابل توجه است. ظهور بازیگران غیردولتی مانند حماس و حزب‌الله در حوزه سایبری، ماهیت جنگ مدرن را تغییر داده است. هزینه کم و استقرار سریع سلاح‌های سایبری به این گروه‌ها امکان داده تا با بازیگران دولتی رقابت کنند. در درگیری‌های نامتقارن همانند آنچه که بین رژیم صهیونیستی به‌عنوان یک ارتش منظم و گروهی چریکی محور مقاومت در جریان است تراز کردن میدان نبرد است. گروه‌های مقاومت با بهره‌گیری از جنگ سایبری سعی در تراز کردن نابرابری‌های نظامی با رژیم صهیونیستی دارند. با حملات سایبری، می‌توانند زیرساخت‌های حیاتی، ارتباطات و سیستم‌های دفاعی رژیم صهیونیستی را مختل کرده و به‌این ترتیب قدرت چانه‌زنی خود را افزایش دهند (ایسنا، ۱۴۰۳).

از سمتی دیگر جنگ سایبری به‌عنوان ابزاری قدرتمند برای جمع‌آوری اطلاعات حساس درباره نیروهای رژیم صهیونیستی و برنامه‌های آن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. این اطلاعات می‌تواند برای برنامه‌ریزی حملات فیزیکی و افزایش دقت آن‌ها بسیار مفید باشد. همچنین حملات سایبری می‌تواند به ایجاد اختلال در زندگی روزمره مردم رژیم صهیونیستی و ایجاد احساس ناامنی در آن‌ها

منجر شود. این امر به تضعیف روحیه عمومی و کاهش حمایت از ادامه جنگ کمک می‌کند. یکی دیگر از موارد اهمیت جنگ سایبری گروه‌های مقاومت با برجسته کردن حملات سایبری خود، می‌توانند افکار عمومی جهانی را به سمت خود جلب کرده و حمایت بین‌المللی بیشتری کسب کنند (مهدوی پیام، ۱۴۰۳ و مهجن، ۲۰۲۳).

از منظری دیگر تأثیرات جنگ سایبری بر جنگ‌های نوین منحصر به فرد است. جنگ سایبری باعث شده است که جنگ بین محور مقاومت و رژیم صهیونیستی از یک جنگ کلاسیک به یک جنگ ترکیبی تبدیل شود. در این نوع جنگ، حملات فیزیکی و سایبری به صورت هم‌زمان و هماهنگ انجام می‌شود. همچنین جنگ سایبری باعث افزایش پیچیدگی و ابهام در جنگ شده است. تشخیص عامل حملات سایبری و تعیین میزان خسارات وارده بسیار دشوار است. هر دو طرف این درگیری در تلاش برای توسعه توانمندی‌های سایبری خود هستند. این رقابت باعث شده است که سطح فناوری‌های مورد استفاده در جنگ سایبری به سرعت در حال افزایش باشد (ایسنا، ۱۴۰۳).

محور مقاومت، به‌ویژه گروه‌هایی مانند حزب‌الله و حماس، توانسته‌اند از حملات سایبری برای نفوذ به زیرساخت‌های اطلاعاتی و نظامی رژیم صهیونیستی استفاده کنند. این حملات می‌تواند اطلاعات حساس را به دست آورند و یا سیستم‌های دفاعی و ارتباطی دشمن را مختل کنند. به‌عنوان مثال، در سال ۲۰۲۱، گزارش‌هایی از حملات سایبری به تأسیسات نظامی رژیم صهیونیستی منتشر شد که به اختلال در عملیات نظامی منجر شد (مهدوی پیام، ۱۴۰۳).

جنگ سایبری همچنین به‌عنوان ابزاری برای جنگ اطلاعات و پروپاگاندا عمل می‌کند. گروه‌های محور مقاومت می‌توانند از شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های آنلاین برای انتشار اطلاعات و اخبار به نفع خود استفاده کنند و درعین حال، تلاش کنند تا روایت‌های رژیم صهیونیستی را زیر سؤال ببرند. این نوع جنگ روانی می‌تواند بر افکار عمومی و نگرش‌ها تأثیر بگذارد. رژیم صهیونیستی به‌عنوان یک کشور پیشرفته در زمینه فناوری، به شدت بر روی تقویت سیستم‌های دفاع سایبری خود تمرکز کرده است. این کشور با سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نوین و آموزش نیروهای متخصص، سعی در مقابله با تهدیدات سایبری محور مقاومت دارد. سیستم‌های دفاع سایبری رژیم صهیونیستی به گونه‌ای طراحی شده‌اند که بتوانند حملات سایبری را شناسایی و خنثی کنند (عصر ایران، ۱۴۰۳ و مهجن، ۲۰۲۳).

روش‌های استفاده از سلاح‌های سایبری متنوع است که مهم‌ترین آن‌ها هک و جمع‌آوری اطلاعات، عملیات سایبری تاکتیکی، توسعه نرم‌افزارهای مخرب است که در ادامه به برخی از اقدامات سایبری ذیل این روش‌ها اشاره می‌شود. بیش از ۱۵ گروه نخبه سایبری مرتبط با محور مقاومت در ۱۲ ماه گذشته رژیم صهیونیستی را هدف حملات سایبری قرار داده‌اند. نیروی سایبری حماس موفق به نفوذ در ارتباطات نظامی رژیم صهیونیستی شده و اطلاعات حیاتی جمع‌آوری کرده است. تأثیر این حملات سایبری بیش از ۳ میلیارد حمله سایبری علیه سیستم‌های رایانه‌ای نظامی رژیم صهیونیستی از ۱۷ اکتبر ثبت شده است. بخش‌های کلیدی مانند انرژی و حمل‌ونقل رژیم صهیونیستی هدف قرار گرفته‌اند. حماس با هک کردن تلفن‌های همراه سربازان رژیم صهیونیستی، اطلاعات حیاتی را جمع‌آوری کرده است. این داده‌ها در اجرای عملیات‌هایی مانند حمله ۱۷ اکتبر ۲۰۲۳ به کار گرفته شدند (عصر ایران، ۱۴۰۳).

گزارش‌ها نشان می‌دهد که حماس موفق به هک دوربین‌های مداربسته در پایگاه‌های نظامی رژیم صهیونیستی شده و از این طریق به اطلاعات و نقاط ضعف نیروهای رژیم صهیونیستی دست یافته است. حماس و حزب‌الله به وب‌سایت‌ها و پلتفرم‌های دیجیتال رژیم صهیونیستی حمله می‌کنند تا خدمات آن‌ها را مختل کنند. این نوع حملات برای ایجاد اختلال در ارتباطات و توانمندی‌های نظامی دشمن طراحی شده‌اند. گروه‌های وابسته به حماس مانند اتم سیاه ۱ از تکنیک‌های مهندسی اجتماعی برای فریب برنامه‌نویسان رژیم صهیونیستی استفاده کرده و بدافزارهایی را بر روی سیستم‌های آن‌ها نصب کرده‌اند. برنامه‌های آلوده: حماس برنامه‌هایی را توسعه داده که می‌تواند بر روی سیستم‌عامل‌های مختلف نصب شود. این برنامه‌ها به گونه‌ای طراحی شده‌اند که به هکرها اجازه می‌دهند تا به اطلاعات حساس دسترسی پیدا کنند (عصر ایران، ۱۴۰۳ و ایسنا، ۱۴۰۳).

با وجود پیشرفت‌های قابل توجه، جنگ سایبری با چالش‌هایی نیز همراه است. پیچیدگی و تنوع حملات سایبری می‌تواند به دشواری در شناسایی و مقابله با آن‌ها منجر شود. همچنین، افزایش فناوری‌های سایبری در سطح جهانی می‌تواند به افزایش تهدیدات و چالش‌های جدید در این حوزه بیانجامد. جنگ سایبری به عنوان یک عنصر کلیدی در جنگ‌های بین محور مقاومت و رژیم صهیونیستی، تأثیرات عمیق و گسترده‌ای بر استراتژی‌ها و عملیات نظامی داشته است. این نوع جنگ

به‌عنوان ابزاری برای نفوذ به زیرساخت‌ها، جنگ اطلاعات و تقویت امنیت سایبری عمل می‌کند (مهیجن، ۲۰۲۳).

انفجارهای پیجر در لبنان در تاریخ ۱۷ و ۱۸ سپتامبر ۲۰۲۴، حادثه‌ای دیگر است که می‌توان آن را در زمره جنگ سایبری قلمداد کرد. این انفجارها به دلیل کار گذاشتن مواد منفجره در هزاران دستگاه پیجر و بی‌سیم که به تازگی توزیع شده بودند، به وقوع پیوست و منجر به کشته شدن حداقل ۴۲ نفر و زخمی شدن بیش از ۳۵۰۰ نفر، از جمله سفیر ایران در لبنان شد. این پیجرها به گونه‌ای طراحی شده بودند که با فشار دادن دو دکمه به طور هم‌زمان، منفجر شوند. این مکانیسم به این دلیل انتخاب شده بود که اعضای حزب‌الله عادت داشتند برای استفاده از پیجر، هر دو دست خود را روی آن قرار دهند. پیامی که برای فعال‌سازی انفجار ارسال شده بود، به گونه‌ای رمزگذاری شده بود که تنها با فشار هم‌زمان دو دکمه خاص قابل رمزگشایی و فعال‌سازی باشد. با ارسال این پیام، هزاران پیجر به طور هم‌زمان منفجر شدند و خسارات سنگینی به حزب‌الله وارد کردند. این حادثه نه تنها تأثیرات جدی بر روی نیروهای حزب‌الله داشته؛ بلکه نشان‌دهنده چالش‌های امنیتی و اطلاعاتی جدی برای این گروه محسوب می‌شود. همچنین، این انفجارها می‌توانند به‌عنوان یک نقطه عطف در درگیری‌های آینده میان رژیم صهیونیستی و حزب‌الله تلقی شوند (یورونیوز فارسی، ۲۰۲۴ و دویچه‌وله فارسی، ۲۰۲۴).

باین‌حال، چالش‌های موجود در این حوزه نیازمند توجه و استراتژی‌های جدید برای مقابله با تهدیدات سایبری است. حماس و حزب‌الله از رسانه‌های اجتماعی برای شکل دادن به روایت جنگ و جلب حمایت استفاده می‌کنند. آن‌ها حضور پررنگی در پلتفرم‌هایی مانند تلگرام و توییتر دارند و به اشتراک‌گذاری اطلاعات و مدیریت جنگ روانی می‌پردازند. این تحولات نشان می‌دهد که جنگ سایبری به یک بعد حیاتی در درگیری بین محور مقاومت و رژیم صهیونیستی تبدیل شده است. این عملیات نه تنها تهدیدی جدی برای امنیت ملی رژیم صهیونیستی محسوب می‌شوند، بلکه نشان‌دهنده ضعف‌هایی در سیستم امنیتی این کشور نیز هستند. ارتش رژیم صهیونیستی به این نوع حملات واکنش نشان داده و اعلام کرده که باید تدابیر بیشتری برای مقابله با تهدیدات سایبری اتخاذ کند. در کل، حماس و حزب‌الله با استفاده از سلاح‌های سایبری، توانسته‌اند تا حد زیادی بر توازن

قوا در جنگ با رژیم صهیونیستی تأثیر بگذارند و قابلیت‌های خود را در این حوزه تقویت کنند (صیفی کاران، ۲۰۲۴).

سلاح‌های لیزری

سلاح‌های لیزری به‌عنوان یکی از فناوری‌های نوین نظامی، به‌سرعت در حال تغییر میدان‌های نبرد هستند. این سلاح‌ها به‌طور فزاینده‌ای در درگیری‌های مدرن، به‌ویژه در جنگ‌های بین‌محور مقاومت و رژیم صهیونیستی، مورد توجه قرار گرفته‌اند. این سلاح‌ها به دلیل دقت بالا، سرعت عمل و هزینه‌های پایین‌تر در مقایسه با سایر سیستم‌های تسلیحاتی، به یک گزینه جذاب برای هر دو طرف تبدیل شده‌اند. سلاح‌های لیزری به دلیل توانایی هدف‌گیری دقیق و نابود کردن اهداف در فاصله‌های دور، به‌طور خاص برای مقابله با تهدیدات هوایی و موشکی بسیار مؤثر هستند. این ویژگی‌ها به نیروهای رژیم صهیونیستی این امکان را می‌دهد که به‌طور مؤثری به تهدیدات ناشی از موشک‌های محور مقاومت پاسخ دهند و از خسارات جانبی جلوگیری کنند. استفاده از سلاح‌های لیزری می‌تواند هزینه‌های عملیاتی را به طرز قابل توجهی کاهش دهد. به جای استفاده از موشک‌های گران‌قیمت برای نابود کردن اهداف، سلاح‌های لیزری با هزینه‌های انرژی کمتر و بدون نیاز به مهمات فیزیکی، می‌توانند به طور مداوم و مؤثر عمل کنند. این امر به‌ویژه در درگیری‌های طولانی مدت اهمیت دارد (برای مطالعه بیشتر مراجعه شود به فریدمن، ۲۰۲۰ و هارپر، ۲۰۲۳).

رژیم صهیونیستی به‌عنوان یک واحد سیاسی با تهدیدات مداوم از سوی گروه‌های مقاومت، به‌شدت بر روی توسعه سیستم‌های دفاعی لیزری تمرکز کرده است. سیستم‌هایی مانند پرتوی آهن که به‌تازگی معرفی شده، به‌عنوان یک لایه دفاعی جدید در برابر موشک‌ها و پهپادها طراحی شده‌اند و می‌توانند به‌سرعت به تهدیدات پاسخ دهند با وجود مزایای فراوان، سلاح‌های لیزری نیز با چالش‌هایی روبرو هستند. شرایط جوی مانند باران، مه و گردوغبار می‌تواند بر عملکرد این سلاح‌ها تأثیر بگذارد و دقت آن‌ها را کاهش دهد. همچنین، نیاز به انرژی بالا برای عملکرد مؤثر می‌تواند محدودیت‌هایی در میدان نبرد ایجاد کند. سلاح‌های لیزری به‌عنوان یک فناوری نوین، نقش مهمی در جنگ‌های بین‌محور مقاومت و رژیم صهیونیستی ایفا می‌کنند. دقت بالا، کاهش هزینه‌ها و توانایی در مواجهه با تهدیدات هوایی از جمله مزایای این سلاح‌ها هستند. با این حال، چالش‌های

موجود در زمینه شرایط جوی و نیاز به انرژی بالا، می‌تواند بر اثربخشی آن‌ها تأثیرگذار باشد (هارپر، ۲۰۲۴).

در همین زمینه سلاح‌های لیزری رژیم صهیونیستی دست به توسعه قابل توجهی زده است. سیستم پرتو آهنین^۱ نمونه از این دست است. این سیستم یک سیستم دفاع موشکی لیزری با انرژی بالا^۲ است که توسط شرکت رافائل رژیم صهیونیستی توسعه یافته است. این سیستم برای هدف قرار دادن موشک‌ها و پهپادها طراحی شده و می‌تواند تهدیدات را در فاصله‌های چند صد متری تا چند کیلومتری خنثی کند. این سیستم به طور خاص برای تکمیل سامانه‌های موجود مانند گنبد آهنین طراحی شده و قادر است پرتابه‌های کوچک‌تر را هدف قرار دهد. از آنجاکه لیزرها به منبع انرژی وابسته‌اند، هیچ خطری برای تمام شدن مهمات آن‌ها وجود ندارد (ابراهیم، ۲۰۲۴).

وزارت دفاع رژیم صهیونیستی قراردادی به ارزش ۵۳۰ میلیون دلار برای تسریع در تولید این سیستم امضا کرده است. این سرمایه‌گذاری نشان‌دهنده عزم رژیم صهیونیستی برای تقویت پدافند هوایی خود در برابر حملات محور مقاومت است. این سامانه قادر است ظرف چند ثانیه اهداف را منهدم کند. این سرعت عمل به دلیل عدم نیاز به بارگذاری مجدد مهمات است، زیرا لیزرها به منبع انرژی وابسته‌اند و در صورت وجود منبع ثابت، هیچ خطری برای تمام شدن مهمات وجود ندارد (میرمحمد صادقی، ۲۰۲۴).

سلاح‌های لیزری به عنوان یک ابزار کلیدی در جنگ بین محور مقاومت و رژیم صهیونیستی شناخته می‌شوند. رژیم صهیونیستی با توسعه و پیاده‌سازی سیستم‌هایی مانند پرتو آهنین، تلاش می‌کند تا برتری خود را در زمینه دفاع هوایی حفظ کند و به طور مؤثری به تهدیدات ناشی از حملات موشکی و پهپادی پاسخ دهد. با توجه به افزایش حملات موشکی از طرف حماس و حزب الله، سامانه‌های لیزری می‌توانند به طور مؤثری در کاهش تعداد موشک‌هایی که به سمت رژیم صهیونیستی شلیک می‌شوند، نقش داشته باشند. این امر نه تنها امنیت رژیم صهیونیستی را افزایش می‌دهد؛ بلکه توانایی محور مقاومت برای انجام حملات را نیز محدود می‌کند. سیستم‌های لیزری رژیم صهیونیستی، خصوصاً «پرتو آهنین»، با ویژگی‌هایی چون سرعت عمل بالا و هزینه‌های پایین، ابزارهای مؤثری در دفاع در برابر تهدیدات موشکی محور مقاومت هستند. این فناوری جدید نه تنها

1 Iron Beam

2 HELWS

به تقویت امنیت ملی رژیم صهیونیستی کمک می‌کند؛ بلکه معادلات اقتصادی جنگ را نیز تغییر می‌دهد.

جنگ شناختی

جنگ شناختی^۱ یا به نوعی از جنگ اشاره دارد که در آن تلاش می‌شود تا بر روی ادراکات، افکار و رفتارهای افراد تأثیر گذاشته شود. این نوع جنگ به عنوان یک شکل پیشرفته و پیچیده از جنگ نرم شناخته می‌شود که متکی بر تکنیک‌های روان‌شناختی و مهندسی افکار است. در جنگ شناختی، ذهن انسان به میدان نبرد تبدیل می‌شود و هدف آن تغییر در نحوه تفکر و در نهایت رفتار افراد است. هدف اصلی جنگ شناختی، مشابه با اهداف جنگ سخت، تضعیف و نابودی حریف است، اما روش‌های آن بسیار متفاوت است. این نوع جنگ بر روی مشروعیت‌زدایی، اعتبارزدایی، اعتمادزدایی و ناامیدسازی تمرکز دارد تا در نهایت سبب کاهش سرمایه اجتماعی و نیروهای مردمی کشور هدف شود (سند ناتو، ۲۰۲۴).

جنگ شناختی به عنوان مکمل عملیات‌های نظامی عمل می‌کند. هدف نهایی تغییر معادلات منطقه بدون درگیری گسترده است. موفقیت در این عرصه می‌تواند تأثیر عمیقی بر روند درگیری‌ها داشته باشد در نتیجه، جنگ شناختی به عنوان یک ابزار مدرن در عرصه نبردهای سیاسی و اجتماعی شناخته می‌شود که نیازمند توجه ویژه‌ای از سوی نهادهای امنیتی و سیاست‌گذاران است. در مجموع، جنگ شناختی به بخش جدایی‌ناپذیر از رویارویی رژیم صهیونیستی و محور مقاومت تبدیل شده و نقش مهمی در شکل‌دهی به ادراک و افکار عمومی دارد (کولیوند، ستاری خواه سپهری، ۱۴۰۲، ۲۱۰-۲۱۲).

جنگ شناختی شامل استفاده از ابزارهای مختلفی است که به طور خاص بر روی رسانه‌های نوین سایبری متمرکز است. این ابزارها شامل: انتشار اطلاعات نادرست، تکنیک‌های روان‌شناختی، مهندسی اجتماعی است. این تکنیک‌ها برای ایجاد سردرگمی و بی‌اعتمادی در جامعه هدف، تغییر رفتار و نگرش افراد. همچنین جهت ایجاد تفرقه و قطبی‌سازی در جامعه استفاده می‌شود. جنگ شناختی می‌تواند تأثیرات عمیق و بلندمدتی بر روی جامعه داشته باشد. کاهش اعتماد به رسانه‌ها اولین تأثیر این مدل از جنگ با تکرار اطلاعات نادرست است. دومین تأثیر ایجاد دوگانگی‌های

1 Cognitive Warfare

ایدئولوژیک: که منجر به افزایش تنش‌های اجتماعی می‌شود است. تضعیف نهادهای دولتی از طریق کاهش اعتبار آن‌ها در چشم مردم سومین مورد از تأثیرات جنگ شناختی است (حاجی‌زاده، ۱۴۰۱، ۱۰۴-۱۲۹).

یکی از نمونه‌های بارز جنگ شناختی، تأثیرگذاری روسیه بر انتخابات ایالات متحده در سال ۲۰۱۶ است. روسیه با استفاده از اخبار جعلی و تکنیک‌های روان‌شناختی سعی کرد تا افکار عمومی را به سمت کاندیدای خاصی هدایت کند. این نوع عملیات نشان‌دهنده قدرت بالای جنگ شناختی در تغییر نگرش‌ها و رفتارها بدون نیاز به دخالت فیزیکی است. ادعای رژیم صهیونیستی مبنی بر نفوذ اطلاعاتی در ترور رهبران مقاومت، انتشار اخبار جعلی درباره اسارت نیروهای ایرانی توسط رژیم صهیونیستی، تلاش برای ایجاد فشار افکار عمومی بر ایران و حزب‌الله نمونه‌های از جنگ شناختی رژیم صهیونیستی بر علیه محور مقاومت است (حاجی‌زاده، ۱۴۰۱، ۱۲۹-۱۳۹).

مضامین به کار رفته در تحقیق

با توجه به مطالعه متون مرتبط، موارد اولیه مرتبط با مضامین نهایی استخراج شد شامل این موارد است. ۱- پهپاد ۲- موشک‌های هدایت شونده ۳- جنگ سایبری ۴- سلاح لیزری ۵- جنگ شناختی در همین رابطه استفاده گسترده از پهپادها و هواپیماهای بدون سرنشین در جنگ‌های اخیر افزایش چشم‌گیری یافت است. پهپادها به دلیل قابلیت مانور بالا و حمل انواع سلاح‌ها برای حملات دقیق و هدفمند مورد استفاده قرار می‌گیرند. پهپادها در جمع‌آوری اطلاعات دقیق و به روز از مناطق تحت کنترل دشمن جنگ الکترونیک و جنگ روانی نقش مهمی دارند.

جدول ۲- تحلیل مضامین شیوهای نوین جنگ

مضامین	کدهای اولیه	مضامین فرعی	مضامین اصلی	مضامین سازمان دهنده
تعداد	۹۳	۵	۴	۳

موشک‌های هدایت شونده به دلیل دقت بالا، برد بلند و هزینه کم به ابزار استراتژیک در جنگ میان رژیم صهیونیستی و محور مقاومت تبدیل شده‌اند. این موشک‌ها توازن قدرت را به نفع گروه‌های مقاومت تغییر داده‌اند. رژیم صهیونیستی برای مقابله با این تهدیدات به توسعه سامانه‌های دفاعی خود نیاز دارد.

جنگ سایبری به عنوان میدان جدید نبرد، نقش حیاتی در تقابل میان محور مقاومت و رژیم صهیونیستی ایفا می کند. گروه های مقاومت مانند حماس و حزب الله از جنگ سایبری برای نفوذ به زیرساخت های اطلاعاتی و نظامی رژیم صهیونیستی استفاده می کنند. جنگ سایبری به عنوان ابزاری برای جنگ اطلاعات و پروپاگاندا مورد استفاده قرار می گیرد. رژیم صهیونیستی نیز در تلاش برای تقویت سیستم های دفاع سایبری خود است.

سلاح های لیزری به دلیل دقت بالا، سرعت عمل و هزینه های پایین به ابزار مهمی در جنگ های بین محور مقاومت و رژیم صهیونیستی تبدیل شده اند. رژیم صهیونیستی با توسعه سیستم های لیزری مانند «پرتو آهنین» تلاش می کند تا برتری خود را در زمینه دفاع هوایی حفظ کند. سلاح های لیزری می توانند به طور مؤثری در کاهش تعداد موشک های شلیک شده به سمت رژیم صهیونیستی نقش داشته باشند.

جنگ شناختی به عنوان مکمل عملیات های نظامی عمل می کند و هدف آن تغییر در ادراکات، افکار و رفتارهای افراد است. این نوع جنگ با استفاده از ابزارهایی مانند انتشار اطلاعات نادرست، تکنیک های روان شناختی و مهندسی اجتماعی به دنبال ایجاد سردرگمی، بی اعتمادی و تفرقه در جامعه هدف است. جنگ شناختی می تواند تأثیرات عمیق و بلندمدتی بر روی جامعه داشته باشد. در مجموع، متن مذکور به تحولات چشمگیر در روش های جنگی در درگیری های اخیر میان رژیم صهیونیستی و محور مقاومت اشاره دارد که تحت تأثیر پیشرفت های تکنولوژیکی و تغییرات در تاکتیک های نظامی قرار گرفته است. پهپادها، موشک های هدایت شونده، جنگ سایبری، سلاح های لیزری و جنگ شناختی به عنوان ابزارهای کلیدی در این درگیری ها مورد بررسی قرار گرفته اند. استفاده از تکنولوژی های نوین مانند پهپادها، موشک های هدایت شونده و جنگ سایبری نه تنها بر روند جنگ ها تأثیر گذاشته بلکه نحوه جنگ افروزی را نیز تغییر داده است. این تحولات نشان دهنده تحول بنیادین در استراتژی های نظامی و نیاز به توسعه توانمندی ها برای مقابله با تهدیدات جدید است.

همان طور که گفته شد هدف این تحلیل بررسی چگونگی تأثیر استفاده از روش های نوین جنگ (مانند پهپادها، سلاح های لیزری، موشک های هدایت شونده) به عنوان سلاح های عملیاتی نوین و تأثیر آن ها بر سازوکار شناختی و روانی مخاطبان جنگ است. بر همین اساس در ادامه به

ترتیب و بر اساس روش تحلیل مضمون متون خبری که در ادامه با آن‌ها اشاره می‌شود مورد مذاقه قرار گرفته‌اند.

در مرحله اول تحلیل مضمون برخی از این منابع شامل تحلیل‌های مختلف در مورد عملیات‌های سایبری، انفجارهای تروریستی و سیستم‌های دفاعی پیشرفته رژیم صهیونیستی هستند؛ که در ادامه به آن‌ها اشاره می‌شود.

عملیات‌های سایبری القسم: این مضمون به عملیات‌های سایبری گروه القسم پرداخته است و چگونه این گروه از فناوری‌های جدید برای دستیابی به داده‌های حساس رژیم صهیونیستی استفاده می‌کند.

انفجار پیجرهای حزب‌الله در لبنان: این مضمون به انفجارهای پیجرهای حزب‌الله و تأثیرات آن بر نظام اجتماعی و نظامی لبنان و رژیم صهیونیستی اشاره دارد. درگیری‌های حوثی‌ها در دریای سرخ: به بررسی سناریوهای رویارویی با ایالات متحده پرداخته و نقش فناوری‌های نوین در این درگیری‌ها را تحلیل می‌کند. نیروهای خودجوش یا اعضای سپاه: این مضمون به بحث در مورد حضور نیروهای خودجوش یا اعضای سپاه پاسداران در جنگ با رژیم صهیونیستی و تأثیرات آن بر روند جنگ می‌پردازد. سامانه دفاع هوایی لیزری رژیم صهیونیستی: به معرفی سامانه دفاع هوایی لیزری «پرتو آهنین» و تأثیر آن بر کاهش هزینه‌های دفاعی رژیم صهیونیستی می‌پردازد. موشک‌های ایران و رژیم صهیونیستی: این مورد به توانمندی‌های موشکی ایران و رژیم صهیونیستی و رقابت تسلیحاتی بین این دو کشور اشاره دارد. موشک دوش‌پرتاب رژیم صهیونیستی: به معرفی موشک‌های دوش‌پرتاب رژیم صهیونیستی و کاربرد آن‌ها در نبردهای فردی پرداخته است.

در مرحله دوم که مرحله کدگذاری اولیه است، به شناسایی و کدگذاری بخش‌های کلیدی این مقالات پرداخته و مفاهیم اصلی استخراج شده را سازمان‌دهی می‌شود. برخی از کدهای اولیه عبارت‌اند از: ۱- عملیات‌های سایبری: تهدیدات دیجیتال، دسترسی به داده‌های حساس، تهدیدات علیه زیرساخت‌ها. ۲- پهپادها و سلاح‌های لیزری: فناوری‌های نوین، تهدیدات دفاعی جدید، کاهش هزینه‌های دفاعی. ۳- موشک‌های هدایت‌شونده: توانمندی‌های موشکی، رقابت تسلیحاتی، استراتژی‌های حمله به رژیم صهیونیستی. ۴- حزب‌الله و حوثی‌ها: استفاده از تاکتیک‌های نوین، جنگ‌های نامتقارن، خشونت‌های تروریستی. ۴- نیروهای خودجوش: نیروهای مردمی، جبهه‌های

جدید جنگ، تأثیرات روانی بر جنگ. ۵- بی ثباتی و تغییر در معادلات جنگی: تأثیرات فناوری‌های نوین بر تحولات سیاسی و امنیتی منطقه.

در مرحله سوم که مرحله تولید مضامین باشد باید این کدها را به مضامین کلی تبدیل کرده و سازمان‌دهی کنیم. برخی از مضامین عبارت‌اند از: ۱- کاربرد فناوری‌های نوین در جنگ‌های مدرن: این مضمون به استفاده از فناوری‌های جدید مانند پهپادها، موشک‌های هدایت‌شونده و سامانه‌های لیزری برای تغییر معادلات جنگی می‌پردازد. این فناوری‌ها به‌ویژه در حملات هوایی و تسلیحات پیشرفته می‌توانند نقش تعیین‌کننده‌ای در کارایی و اثربخشی عملیات‌های نظامی ایفا کنند. ۲- تأثیر روانی و شناختی بر مخاطبان جنگ: این مضمون به اثرات شناختی و روانی فناوری‌های نوین جنگ بر جامعه و نظامیان و تأثیرات آن بر ذهنیت و نظام شناختی مردم و دشمنان می‌پردازد. استفاده از این فناوری‌ها می‌تواند حس ترس، عدم امنیت و بی‌اعتمادی را در دشمن ایجاد کرده و به‌طور مؤثری در نبردهای روانی و اطلاع‌رسانی نقش آفرینی کند. ۳- تقویت قدرت دفاعی و تضعیف زیرساخت‌ها: سامانه‌های لیزری و پهپادها می‌توانند به‌عنوان سلاح‌های دفاعی پیشرفته عمل کرده و هزینه‌های دفاعی را کاهش دهند. این فناوری‌ها می‌توانند دفاع رژیم صهیونیستی را در برابر تهدیدات جدید تقویت کنند. ۴- استفاده از جنگ‌های نامتقارن و تأثیرات آن بر استراتژی‌های نظامی: درگیری‌های حوثی‌ها و حزب‌الله با استفاده از روش‌های جنگ نامتقارن نشان‌دهنده تغییرات در تاکتیک‌ها و استراتژی‌های مبارزه است که در آن‌ها سلاح‌های پیشرفته می‌تواند نقش بزرگی ایفا کند.

در مرحله چهارم که بررسی و مرور مضامین است. باید بررسی کنیم که این مضامین چگونه در تحولات جنگی و تصمیم‌گیری‌های استراتژیک تأثیر می‌گذارند. در اولین مورد به استفاده از فناوری‌های نوین و تأثیرات شناختی آن‌ها توجه می‌شود. استفاده از سلاح‌های نوین مانند پهپادها و سامانه‌های لیزری باعث می‌شود که درک عمومی از جنگ به‌شدت تغییر کند. مردم و مخاطبان جنگ ممکن است با تصورات جدیدی از تهدیدات مواجه شوند و این امر بر تصمیم‌گیری‌ها و استراتژی‌های نظامی تأثیر بگذارد. در بخش دوم به جنگ‌های نامتقارن توجه می‌شود. گروه‌هایی مانند حزب‌الله و حوثی‌ها که بیشتر به روش‌های جنگ نامتقارن و حملات سایبری وابسته هستند،

می‌توانند با استفاده از فناوری‌های نوین، قدرت تهدیدات خود را افزایش دهند و بر ذهنیت نظامیان و مقامات رژیم صهیونیستی تأثیر بگذارند.

در مرحله پنجم و پس از پشت سر گذاشتن مرحله قبلی نیاز به تعریف و نام‌گذاری مضامین ذکر شده است. در این مرحله، باید این مضامین را به‌طور دقیق تعریف کرده و نام‌گذاری شود که شامل ۱- فناوری‌های نوین جنگ، شامل استفاده از پهپادها، موشک‌های هدایت‌شونده، سلاح‌های لیزری و سامانه‌های دفاعی پیشرفته در جنگ‌ها. ۲- جنگ‌های نامتقارن، رویکردهای غیر رسمی و نابرابر در جنگ که بیشتر توسط گروه‌های مقاومت استفاده می‌شود. ۳- اثر شناختی و روانی، تأثیرات این فناوری‌ها بر ذهنیت مخاطبان جنگ، به‌ویژه در مقابل تهدیدات غیرمنتظره و نوین.

در مرحله ششم با تحلیل نهایی از مضامین استخراج شده اشاره شود. استفاده از روش‌های نوین جنگ مانند پهپادها، سلاح‌های لیزری و موشک‌های هدایت‌شونده در جنگ‌های مدرن به‌ویژه در برابر رژیم صهیونیستی تأثیرات بسیاری بر ساختار شناختی و روانی مخاطبان جنگ دارد. این فناوری‌ها نه تنها تغییرات عمده‌ای در استراتژی‌های نظامی ایجاد کرده‌اند بلکه در عرصه روانی و شناختی نیز نقش مهمی ایفا می‌کنند. از یک سو، استفاده از این فناوری‌ها موجب افزایش توانایی گروه‌های مقاومت در ایجاد تهدیدات جدید و غیرقابل‌پیش‌بینی می‌شود و از سوی دیگر، سیستم دفاعی رژیم صهیونیستی مجبور به پذیرش فناوری‌های جدید دفاعی برای مقابله با این تهدیدات است.

جدول ۳- نقشه مضامین استخراج شد

ردیف	مضامین سازمان دهنده	مضامین اصلی	مضامین فرعی
۱	فناوری‌های نوین جنگ شامل استفاده از پهپادهای موشک‌های هدایت‌شوند، سلاح لیزری و...	- کاربردی‌های فناوری نوین در جنگ‌های مدرن - تأثیرات روان‌شناختی بر مخاطبان جنگ	عملیات سایبری
			موشک‌های هدایت‌شونده
			پهپادهای و سلاح لیزری
۲	جنگ‌های نامتقارن رویکردهای غیررسمی و نابرابر در جنگ بیشتر	- کاربردهای فناوری نوین در جنگ‌های مدرن	عملیات سایبری
			موشک‌های هدایت‌شونده

ردیف	مضامین سازمان دهنده	مضامین اصلی	مضامین فرعی
	توسط گروه‌های مقاومت استفاده می‌شود	-تقویت قدرت دفاعی و تضمین زیرساخت‌ها	پهپادهای و سلاح لیزری
		-تأثیرات روان‌شناختی بر مخاطبان	حزب‌الله و حوثی‌ها
		-استفاده از جنگ‌های نامتقارن و تأثیرات آن بر استراتژی نظامی	
۳	اثر روان‌شناختی، تأثیرات این فناوری‌ها بر ذهنیت مخاطبان جنگ به‌ویژه در مقابل تهدیدات غیر منتظر نوین	-تأثیرات روان‌شناختی به مخاطبان جنگ	- استفاده از جنگ‌های نامتقارن و تأثیرات آن بر استراتژی نظامی
		- تقویت قدرت دفاعی و تضمین زیرساخت‌ها	- حزب‌الله و حوثی
		- استفاده از جنگ‌های نامتقارن و تأثیرات آن بر استراتژی نظامی	- عملیات سایبری
			-موشک‌های هدایت شونده
			-پهپادهای و سلاح لیزری

این تحول در شیوه‌های جنگی، باعث ایجاد تصورات جدید در میان نیروهای نظامی و جامعه مدنی می‌شود. به‌ویژه که سامانه‌های دفاعی پیشرفته مانند سامانه لیزری «پرتو آهنین» و پهپادها، باعث می‌شوند تا امنیت و تهدیدات به‌طور مؤثری تغییر کرده و تصور از جنگ به سمت جنگ‌های دیجیتال و غیرمتعارف سوق پیدا کند.

به‌طور کلی روش‌های نوین جنگی به‌ویژه پهپادها، سلاح‌های لیزری و موشک‌های هدایت شونده، به‌عنوان سلاح‌های عملیاتی پیشرفته، می‌توانند تأثیرات قابل توجهی بر نظام شناختی و روانی طرفین درگیر داشته باشند. این فناوری‌ها در تغییر معادلات جنگی و استراتژیک نقش

مؤثری دارند و همچنین می‌توانند بر رفتار و تصمیم‌گیری‌های استراتژیک مخاطبان جنگ تأثیرگذار باشند.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

در دنیای امروز، تحولات شگرفی در عرصه جنگ و نبرد به وقوع پیوسته است. فناوری‌های نوین، ماهیت جنگ را به طور بنیادینی تغییر داده و آن را پیچیده‌تر و چندوجهی‌تر کرده است. این تغییرات، چالش‌های جدیدی را برای نیروهای نظامی و تصمیم‌گیران سیاسی ایجاد کرده است. در این مقاله، به بررسی شیوه‌های نوین جنگ و تأثیر آن‌ها بر محور مقاومت در مقابل رژیم صهیونیستی پرداخته می‌شود. استفاده گسترده از فناوری‌های پیشرفته مانند هوش مصنوعی، پهپادها، سلاح‌های لیزری و جنگ سایبری و استفاده گروه‌های غیرنظامی و شبه‌نظامی با استفاده از تاکتیک‌های نامتقارن و سلاح‌های ارزان‌قیمت. حملات سایبری و ترکیبی از روش‌های نظامی، سیاسی، اقتصادی و اطلاعاتی. چالش‌ها و فرصت‌ها برای محور مقاومت ایجاد کرده است.

جنگ اوکراین، به‌عنوان یک نمونه بارز از نسل جدید جنگ‌ها، شاهد تحولات شگرفی در عرصه نظامی بوده است. گسترش استفاده از فناوری‌های نوین همچون پهپادها، موشک‌های هدایت‌شونده، حملات سایبری، سلاح‌های لیزری و جنگ شناختی، چهره میدان نبرد را به کلی دگرگون کرده است. این فناوری‌های پیشرفته، با ایجاد تغییرات بنیادین در سطح تاکتیکی، رویه نبرد را به نفع جبهه‌های خاص تغییر داده و در سطح استراتژیک نیز بر معادلات قدرت و شکل‌گیری افکار عمومی تأثیر گذاشته‌اند. به‌عبارت دیگر، این ابزارها نه تنها در میدان نبرد، بلکه در عرصه روانی و تبلیغاتی نیز به کار گرفته می‌شوند تا تصویری از پیروزی و برتری برای یک طرف در نظر جهانیان ایجاد کنند. پهپادها و موشک‌های هدایت‌شونده دقت و سرعت عملیات نظامی را به طرز چشمگیری افزایش داده‌اند و امکان انجام حملات هدفمند و کم تلفات را فراهم کرده‌اند. جنگ سایبری و حملات سایبری به زیرساخت‌های حیاتی، شبکه‌های ارتباطی و سیستم‌های دفاعی، ابعاد جدیدی به جنگ افزوده و امکان فلج کردن دشمن بدون شلیک یک گلوله را فراهم کرده است (واقع پيجرهای لبنان) سلاح‌های لیزری با دقت بسیار بالا و سرعت نور، می‌توانند اهداف را منهدم کنند. مجموعه این موارد به‌عنوان یک سلاح دانشی - شناختی در جنگ شناختی بر روی ذهن و روحیه دشمن

متمرکز است و با استفاده از تبلیغات، اطلاعات نادرست و عملیات روانی، تلاش می‌کند تا اراده دشمن را تضعیف کند.

بر همین اساس جنگ‌های آینده دیگر صرفاً نبردهای نظامی نیستند، بلکه شامل ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و روانی نیز خواهند بود. اطلاعات به‌عنوان یک سلاح قدرتمند در جنگ‌های مدرن به کار می‌رود و کنترل اطلاعات، یکی از کلیدی‌ترین عوامل پیروزی خواهد بود. با گسترش فناوری، نقش انسان در جنگ تغییر کرده و نیاز به نیروهای ماهر و متخصص در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات افزایش یافته است. برای مقابله با این تحولات، کشورها باید در زمینه توسعه فناوری‌های نظامی سرمایه‌گذاری کنند و نیروهای خود را برای جنگ‌های آینده آماده سازند. همچنین، جامعه جهانی باید به دنبال راه‌هایی برای کاهش خطر بروز جنگ‌های بزرگ و توسعه قوانین بین‌المللی برای تنظیم استفاده از فناوری‌های نوین در جنگ باشد.

با توجه به آنچه گفته شد به نظر می‌رسد سؤالات زیر پیشنهاد قابل تأملی در زمینه ادامه پژوهش زیر باشد ۱- چه پیامدهای دیگری می‌توان برای گسترش استفاده از فناوری‌های نوین در جنگ متصور شد؟ ۲- آیا این فناوری‌ها می‌توانند منجر به کاهش تلفات انسانی شوند یا برعکس، تلفات غیرنظامی را افزایش دهند؟ ۳- چه ملاحظات اخلاقی و حقوقی در استفاده از این فناوری‌ها وجود دارد؟ ۴- چگونه می‌توان از این فناوری‌ها برای حفظ صلح و امنیت جهانی استفاده کرد؟

جدول ۴- پیشنهادات

ردیف	عنوان پیشنهاد	توضیحات
۱	افزایش سرمایه‌گذاری در تحقیقات فناوری نظامی	کشورها و محور مقاومت باید در توسعه و بومی‌سازی فناوری‌های نوین نظامی مانند پهپادها، جنگ سایبری و هوش مصنوعی سرمایه‌گذاری کنند تا در برابر تهدیدات جدید، آمادگی لازم را داشته باشند.
۲	تدوین راهبردهای مقابله با جنگ‌های شناختی و اطلاعاتی	با توجه به تأثیرگذاری شدید جنگ روانی و تبلیغاتی در منازعات مدرن، لازم است برنامه‌هایی برای تقویت سواد رسانه‌ای، مقابله با اطلاعات نادرست و افزایش تاب‌آوری جامعه در برابر جنگ شناختی تدوین شود.
۳	ایجاد چارچوب‌های حقوقی و اخلاقی بین‌المللی	جامعه جهانی باید قوانین و مقررات بین‌المللی جدیدی برای تنظیم استفاده از فناوری‌های پیشرفته در جنگ وضع کند تا از

ردیف	عنوان پیشنهاد	توضیحات
		گسترش بی‌رویه آن‌ها و افزایش تلفات غیرنظامیان جلوگیری شود.
۴	استفاده از فناوری‌های نوین برای دفاع و بازدارندگی	کشورها و گروه‌های مقاومت باید به جای تمرکز صرف بر تهاجم، از این فناوری‌ها برای تقویت سامانه‌های دفاعی، مقابله با تهدیدات سایبری و ایجاد بازدارندگی مؤثر استفاده کنند.
۵	تحلیل تأثیرات بلندمدت فناوری‌های نوین بر معادلات قدرت	پژوهشگران و تحلیل‌گران نظامی باید پیامدهای درازمدت این فناوری‌ها بر توازن قوا، تغییر در روش‌های جنگیدن و تأثیر آن‌ها بر امنیت جهانی را بررسی کرده و راهکارهایی برای مدیریت آن ارائه دهند.

فهرست منابع

- ایسنا (۱۴۰۳). «عملیات‌های سایبری القسام و دسترسی به داده‌های حساس صهیونیست‌ها». مشاهده شده در: ۱۴۰۳/۸/۵ در: isna.ir/xdSjs6.
- برهانی، سید هادی، حسینی، سید حامد. (۱۴۰۰). «راهبرد امنیت ملی اسرائیل در مواجهه با تهدیدهای محیط پیرامونی». مطالعات بنیادین و کاربردی جهان اسلام، ۳(۷)، ۴۰-۶۴.
- پرتو، امین، عبدالحسین‌زاده، شراره. (۱۳۹۲). «توسعه فن‌آوری نظامی به‌منابه اصلی‌ترین پاسخ به تهدیدات امنیت ملی: مورد اسرائیل». فصلنامه مطالعات راهبردی، ۱۶(۶۰)، ۱۵۳-۱۷۰.
- حاجی‌زاده، سیروس. (۱۴۰۱). «تبیین زمینه‌ای، نظری، مفهومی و کاربردی جنگ شناختی مطالعه موردی روسیه». دوفصلنامه بازی جنگ، ۵(۱۰)، ۱۰۳-۱۴۳.
- حقیقت، سید صادق (۱۳۹۸). «روش‌شناسی علوم سیاسی»، قم: انتشارات دانشگاه مفید.
- دویچه له فارسی (۲۰۲۴). «انفجار پیچ‌های حزب‌الله در لبنان؛ ۹ کشته و ۲۸۰۰ زخمی». مشاهده شده در: ۱۴۰۳/۸/۵ در: <https://p.dw.com/p/4kjK1>.
- دیواین، فیونا (۱۳۹۹). «تحلیل کیفی» در «روش و نظریه در علوم سیاسی». ترجمه: امیر محمد حاجی یوسفی. تهران، پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- رستمی، فرزاد، فتاحی منش، مریم. (۱۴۰۲). «تأثیر فناوری هوش مصنوعی بر آینده موازنه قوا در غرب آسیا». فصلنامه غرب آسیا، ۱(۲)، -.
- سلامه، معتز (۱۴۰۳). «درگیری‌های فزاینده حوثی‌ها در دریای سرخ و سناریوهای احتمالی رویارویی با ایالات متحده». مترجم: فاطمه کسایی زاده. مشاهده شده در تاریخ: ۱۴۰۳/۸/۵ در: <https://www.cmess.ir/Page/View/2024-07-30/9370>
- صیفی‌کاران، فرزاد (۲۰۲۴). «نخسا در جنگ با اسرائیل؛ نیروهای خودجوش یا اعضای سپاه». مشاهده شده در: ۱۴۰۳/۸/۱۵ در: <https://www.bbc.com/persian/articles/cvgl2d3png5o>
- عراقی، عبدالله، بیدگلی، محمد، رجبی ده برزویی، اصغر. (۱۴۰۱). واکاوی اهداف جنگ شناختی دشمن و راهکارهای تاب‌آوری مقابله با آن با تأکید بر آموزه‌های قرآن. فصلنامه علمی مطالعات دفاع مقدس، ۸(۴)، ۱۶۲-۱۴۳.
- عصر ایران (۱۴۰۳). «محور مقاومت دیجیتال در برابر اسرائیل». مشاهده شده در: ۱۴۰۳/۸/۵ در: asriran.com/0049kH.
- کمالی، یحیی. (۱۳۹۷). «روش‌شناسی تحلیل مضمون و کاربرد آن در مطالعات سیاست‌گذاری عمومی». سیاست‌گذاری عمومی، ۴(۲)، ۱۸۹-۲۰۸.

کولیوند، خلیل، ستاری خواه علی، سپهری، محمد. (۱۴۰۲). «سناریوهای فراروی جنگ ترکیبی اسرائیل علیه جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۷». علوم و فنون نظامی، ۱۹(۶۶)، ۱۸۹-۲۱۸.

گل محمدی، ولی، جم‌شیدی، طاهره. (۱۴۰۱). «بازدارندگی سایبری و تحول در دکترین امنیتی-دفاعی اسرائیل». پژوهش‌های جغرافیای سیاسی، ۷(۴)، ۲۳-۱.

مرادپیری، هادی، خضری، حمیدرضا. (۱۳۹۹). «نقش فناوری‌های نوین اطلاعاتی در جنگ‌های آینده». فصلنامه علمی مطالعات قدرت نرم، ۱۰(۲)، ۱۵۹-۱۷۷.

مهدوی پیام، سمیه (۱۴۰۳). «نقش نبردهای سایبری در بحران خاورمیانه». مشاهده شده در: ۱۴۰۳/۸/۵ در: <https://asreertebat.com/the-role-of-cyber-battles-in-the-middle-east-crisis/>.

مهدی‌نژاد نوری، محمد، جبار رشیدی، علی، احمدی حاجی‌آبادی، سید احمد، تیلا، شعبان. (۱۳۹۶). «تأثیر متقابل دفاع دانش‌بنیان و جنگ‌های آینده». مطالعات دفاعی استراتژیک، ۱۵(۶۷)، ۲۳۵-۲۶۰.

میرمحمد صادقی، فرهاد (۲۰۲۴). «سامانه دفاع هوایی لیزری؛ پرتو آه‌نین چگونه هزینه دفاعی اسرائیل را کاهش می‌دهد؟». مشاهده شده در: ۱۴۰۳/۸/۱۵ در: <https://parsi.euronews.com/2024/10/30/how-does-the-iron-beam-reduce-israels-defense-costs>.

یورونیوز فارسی، (۲۰۲۴). «درباره انفجار مرگبار پیجرهای اعضای حزب‌الله لبنان چه می‌دانیم؟». مشاهده شده در: ۱۴۰۳/۸/۵ در: <https://parsi.euronews.com/2024/09/18/what-to-know-about-the-deadly-pager-explosions-targeting-hezbollah>.

یورونیوز فارسی، (۲۰۲۴). «ایران چه موشک‌هایی در اختیار دارد؟». مشاهده شده در: ۱۴۰۳/۸/۵ در: <https://parsi.euronews.com/2024/10/03/what-missiles-does-iran-have-israel-tensions-war>.

یورونیوز فارسی، (۲۰۲۴). «صنایع هوافضای اسرائیل از یک موشک «منحصره‌فرد» دوش‌پرتاب در نبردهای انفرادی رونمایی کرد». مشاهده شده در: ۱۴۰۳/۸/۵ در: <https://parsi.euronews.com/2024/10/22/israel-ia-i-unveils-unique-shoulder-launched-missile-for-individual-assault>.

لاتین:

act.nato.int (2024). "Cognitive Warfare". Seen: 2024/11/15 in: <https://www.act.nato.int/activities/cognitive-warfare/>.

alainpersian.com (2024). «بلومبرگ: پهپادهای ایران در حال تغییر موازنه در جنگ‌های جهانی». Seen: 2024/11/15 in: <https://alainpersian.com/article/iran-drones-wars>.

Cummings, M. L. (2017). "Artificial Intelligence and the Future of Warfare". Seen: 2024/11/18 in: <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/publications/research/2017-01-26-artificial-intelligence-future-warfare-cummings-final.pdf>.

economist.com (2024). "The firepower of Iran-backed militias in maps Its proxy groups may be delaying Israel's ground invasion of Gaza". Seen: 2024/11/25 in: <https://www.economist.com/graphic-detail/2023/10/25/the-firepower-of-iran-backed-militias-in-maps>.

- Friedman, N. (2020). "The Future of War: A History". New York: Naval Institute Press. 400 pages.
- Harper, Jon (2023). "US Army may look to procure Israel's Iron Beam laser weapon for air defense The Army's acquisition chief said he was "pleased" that funding to support development of Israel's Iron Dome system was included in a recent supplemental request to Congress". Seen: 2024/11/15 in: <https://defensescoop.com/2023/11/08/us-army-may-look-to-procure-israels-iron-beam-laser-weapon-for-air-defense/>.
- Harper, Jon (2024). "US to give Israel \$1.2B for Iron Beam laser weapon The 100-kilowatt system is designed to defeat a variety of threats such as rockets, artillery, mortars and drones". Seen: 2024/11/15 in: <https://defensescoop.com/2024/04/25/iron-beam-procurement-us-giving-israel-funding/>.
- Heavy Nala Estriani, Pamungkas Ayudaning Dewanto, Hasbi Asyidiqi, "Asymmetric and Hybrid Warfare in Postmodern Times: Lesson from Hezbollah-Israeli War 2006". *Andalas Journal of International Studies*. Vol 12, No 1 (2023). DOI: <https://doi.org/10.25077/ajis.12.1.27-37.2023>.
- Hoffman, B. (2020). "Inside Terrorism". New York: Columbia University Press.
- Hoffman, B. (2021). "Cybersecurity and the Future of Warfare". Washington, D.C.: Brookings Institution Press.
- Knights, Michael, Almeida, Alex (2022). "What Iran's Drones in Ukraine Mean for the Future of War". Seen: 2024/11/1 in: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-irans-drones-ukraine-mean-future-war>.
- Mhajne, Anwar (2023). "Israel's AI Revolution: From Innovation to Occupation Israel routinely uses AI to violate Palestinian rights—highlighting the need for international ethical and legal frameworks to regulate the emerging technology". Seen: 2024/11/29 in: <https://carnegieendowment.org/sada/2023/11/israels-ai-revolution-from-innovation-to-occupation?lang=en>.
- Mirmohammadsadeghi, Farhad & Urbancik, Johanna & Glushko Denys (2024). "همزیستی ربات‌ها با هوش مصنوعی؛ چگونه پهپادهای اوکراینی معادلات جبهه جنگ با روسیه را تغییر دادند؟". Seen: 2024/11/15 in: <https://parsi.euronews.com/2024/09/26/invasion-of-robots-and-ai-how-ukrainian-drones-transformed-the-battlefield-of-russian-war>.
- Mirmohammadsadeghi, Farhad & Ní Chúláin, Aisling (2024). "حمله ایران به اسرائیل؛ چرا گنبد "آهنین در رهگیری برخی از موشک‌ها ناتوان بود؟". Seen: 2024/11/15 in: <https://parsi.euronews.com/next/2024/10/02/the-iron-dome-how-does-israels-missile-defence-system-work>.
- Molloy, Dr Oleksandra (2024). "Drones in Modern Warfare: Lessons Learnt from the War in Ukraine". Australian Army Research Centre.
- Nissenbaum, D. (2021). "Cyber Warfare and the New Age of Conflict". New York: Routledge.
- Orion, Assaf (2024). "Israel and the Coming Long War, To Defeat Iran's Resistance Axis, the IDF Needs a New Strategy—and a Unified Country". Seen: 2024/12/1 in: <https://www.foreignaffairs.com/israel/israel-and-coming-long-war>.
- Segell, Glen (2020). "The PSYOP Military Campaign – Cognitive - against and by Israel". Seen: 2024/12/1 in: <https://tile.loc.gov/storage-services/master/gdc/gdcebookpublic/20/20/43/52/23/2020435223/2020435223.pdf>.

